

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ
УКРАЇНСЬКИХ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконала:

студентка II курсу, групи 672-2

денної форми навчання

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»

Мартинюк Анна Юріївна _____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Гладчук Ольга Михайлівна _____

До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № 4 від 28 листопада 2023 р.

Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ проф. Нікіфоров П.О.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ.....	6
1.1. Фінансова безпека страхової компанії: поняття, чинники та індикатори.....	6
1.2 Класифікація загроз фінансовій безпеці страхових компаній.....	10
1.3. Особливості управління фінансовою безпекою страховиків.....	17
Висновки до Розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ UNIQA INSURANCE GROUP.....	28
2.1. Характеристика функціонування страхової компанії UNIQA.....	28
2.2. Аналіз стану фінансової безпеки страхової компанії UNIQA	34
2.3. Методи та інструменти управління фінансовою безпекою українських страхових компаній.....	39
Висновки до Розділу 2.....	48
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ UNIQA INSURANCE GROUP.....	50
3.1 Актуальні проблеми управління фінансовою безпекою страхових компаній в Україні.....	50
3.2 Визначення факторів впливу на стан фінансової безпеки українських страхових компаній.....	53
3.3 Напрями удосконалення системи управління фінансовою безпекою страхових компаній України	58
Висновки до Розділу 3.....	63
ВИСНОВКИ.....	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Українські страхові компанії 2022 року працювали в умовах інституційних змін та воєнного стану. Головним нововведенням на українському страховому ринку стала зміна регулятора на Національний банк України та зміна процесу ліцензування страхової діяльності. В сучасних умовах, страхові компанії стикаються з викликами, які безпосередньо впливають на ситуацію та перспективи забезпечення фінансової безпеки: підвищення вимог до акціонерів та осіб, які виконують ключові функції, зміна порядку оцінки професійної компетентності осіб, які виконують ключові функції в страхових компаніях; встановлення відповідальності кінцевих бенефіціарних власників за діяльність страхової компанії; встановлення вимог до системи корпоративного управління та внутрішнього контролю, включаючи фінансові показники; встановлення вимог до системи управління ризиками; посилення критеріїв прийнятності активів та оцінки якості, структури капіталу та ефективності; розробка порядку реорганізації або виходу зі страховика тощо.

У сучасних реаліях українські страхові компанії стикаються з масштабними зовнішніми викликами та внутрішніми загрозами, які негативно впливають на їх діяльність та подальший розвиток. Війна, соціально-політична та економічна криза, значні приховані інфляційні процеси, значне зниження доходів українського народу, спад виробництва та невпевненість у завтрашньому дні негативно впливають на діяльність. Страхові компанії мають захистити людей і бізнес від різних ризиків економічного змісту, а також зменшити негативні наслідки різних ризиків. Фінансова безпека їх та їхніх клієнтів частково залежить від їх власної фінансової стабільності та рівня фінансової безпеки страховиків, оскільки надійні та безпечні страхові компанії можуть захистити інших учасників ринку.

Управління фінансовою безпекою українських страхових компаній є предметом дослідження багатьох вчених, зокрема: Ачкасова С. А., Базилевич В. Д., Баранов А. Л., Боднар О. А., Бондар Є. І., Братюк В. П., Братюк В. П.,

Брязало А. Є., Войтович Л.М., Гладчук О. М., Глухова В., Деркач О. М., Клімчук О. В., Крот Л., Кучерівська С. С., Татаренкова Ю. В., Хоренженко В. В. та ін.

Метою дослідження є дослідження теоретичних аспектів і практичних особливостей управління фінансовою безпекою страховиків, а також пошук шляхів удосконалення системи управління фінансовою безпекою страхових компаній в сучасних умовах.

Завдання дослідження полягають у:

1. Розкритті фінансової безпеки страхової компанії: поняття, чинники та індикатори.
2. Класифікації загроз фінансовій безпеці страхових компаній.
3. Визначенні особливостей управління фінансовою безпекою у страхових компаніях.
4. Характеристиці функціонування страхової компанії Uniqa Insurance Group.
5. Аналізі стану фінансової безпеки страхової компанії Uniqa Insurance Group.
6. Описі методів та інструментів управління фінансовою безпекою українських страхових компаній.
7. Характеристиці актуальних проблем управління фінансовою безпекою страхових компаній в Україні.
8. Визначенні факторів впливу на стан фінансової безпеки страхової компанії Uniqa Insurance Group.
9. Виокремленні напрямів удосконалення системи управління фінансовою безпекою страхової компанії Uniqa Insurance Group.

Предметом дослідження є економічні взаємовідносини, які виникають в процесі управління фінансовою безпекою у страхових компаніях.

Об'єкт дослідження – механізм управління фінансовою безпекою страхових компаній в сучасних умовах.

Інформаційна база дослідження представлена роботами вітчизняних та закордонних вчених в галузі страхового ринку та страхування, а також офіційна фінансова звітність Uniq Insurance Group за 2018-2022 рр, наглядова статистика НБУ та законодавство.

Методи дослідження, які використовувались: індукції, дедукції, аналізу, синтезу, графічного відображення, узагальнення.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що мета представленого контролю для Uniq Insurance Group полягає в тому, щоб надати зацікавленим сторонам, включаючи інвесторів, кредиторів і регуляторів, довіру до фінансової звітності організації через аудиторські докази та аудиторські звіти. Запроваджуючи ефективні засоби внутрішнього контролю, фінансові звіти не містять суттєвих викривлень через помилки чи шахрайство або іншої комбінації недоліків.

Практичне значення результатів магістерської роботи полягає в можливості покращити механізм управління фінансовою безпекою українських страхових компаній.

Особистий внесок магістра. Автор роботи провела дослідження одноосібно відповідно до отриманих від наукового керівника завдань. На захист виносяться висновки та пропозиції теоретичного характеру та відповідні рекомендації практичного значення, які отримані магістром самостійно.

Структура та обсяг магістерської роботи: вступ, три основні розділи, дев'ять підрозділів, висновки до розділів, загальні висновки та список використаних джерел і додатки. Загальний обсяг роботи – 75 сторінок в т.ч. 3 таблиці та 9 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

1.1 Фінансова безпека страхової компанії: поняття, чинники та індикатори

Страхування є життєво важливим фактором економічного зростання та фінансової стабільності країни. Світовий досвід доводить, що страховий бізнес є більш прибутковим, ніж промисловість і банківський сектор. «Ефективний страховий ринок відіграє важливу роль у формуванні загальної економічної ситуації в країні, оскільки є засобом захисту матеріальних і нематеріальних цінностей суспільства при страхових подіях» [18]. Тому через регулятори страхового ринку на макrorівні відбувається перерозподіл ризиків економічних питань, що гарантує безперервний відтворювальний процес: у разі несподіваної події забезпечується повне або часткове відшкодування економічних втрат страховими виплатами. А відповідно «швидке відновлення економічної активності та зменшення непрямих втрат, пов'язаних із збоями у виробничому циклі» [19].

На макrorівні страхування виступає важливим механізмом управління економічними ризиками, сприяючи стійкості національної економіки та забезпечуючи захист від зовнішніх викликів і несприятливих умов. Це особливо важливо в контексті сучасної глобалізації та посилення економічної взаємозалежності.

Захист від економічних ризиків: страхові компанії виступають ключовим гравцем в управлінні економічними ризиками, надаючи підприємствам і державі засоби захисту від фінансових втрат, пов'язаних з різними подіями, такими як природні катастрофи, економічні кризи або інші непередбачені події.

Стабільність національної економіки: завдяки функції перерозподілу ризиків страхові компанії сприяють стабільності національної економіки,

зменшуючи можливі негативні наслідки економічних шоків та забезпечуючи рівновагу в умовах невизначеності.

Захист від зовнішніх шоків: страхування допомагає країнам ефективно впоратися з економічними труднощами, спричиненими зовнішніми чинниками, такими як валютні коливання, тарифні війни або світові кризи, забезпечуючи захист від негативних наслідків таких подій.

Підтримка підприємств і фінансова стійкість: забезпечення страхового покриття дозволяє підприємствам збільшувати свою фінансову стійкість, оскільки вони можуть ефективно розподіляти ризики та зосереджувати увагу на стратегічному розвитку, не схильні до перерозподілу ризиків.

Запобігання деструктивним ефектам: система страхування допомагає уникнути деструктивного впливу негативних економічних умов, що може призвести до банкрутства підприємств та непередбачених фінансових труднощів для національної економіки.

«Страхування – це система захисту суспільства, і чим вона сильніша, тим менше ризиків ти стикаєшся, тим більше ти захищаєш економіку та людей», – зазначив Марченко О. М. Також страховий ринок акумулює значні суми непрацюючого капіталу та перетворює його на потужне джерело інвестицій, що активізує реальний сектор економіки та стимулює соціально-економічний розвиток країни. Перш за все, крім основної діяльності – забезпечення економічної вигоди суб'єктів господарювання, страхові компанії є активними інституційними інвесторами. «Вони можуть акумулювати значні доходи у вигляді страхових премій, створювати інвестиційний попит у державі, впливати на перерозподіл фінансових ресурсів між галузями, економікою та окремими особами» [26].

Термін «фінансова безпека страхової компанії» використав у науковому обігу Єрмошенко А.М. у дисертації «Методика забезпечення фінансової безпеки страхових компаній» (2006) на тему «Фінансовий стан, система збалансованих фінансових показників, стійкість до внутрішніх і зовнішніх ризиків, своєчасне виконання запланованих зобов'язань» і дозволяє його

реалізувати в повному обсязі, а також забезпечує ефективний розвиток страхової компанії в теперішньому та майбутньому періодах» [16, с. 6]. Термін "фінансова безпека страхової компанії" включає в себе не лише фінансовий стан підприємства, але й його здатність витримувати внутрішні та зовнішні виклики, такі як економічні коливання, ринкові зміни, та інші.

Одним із ключових елементів фінансової безпеки є наявність системи збалансованих фінансових показників. Це включає в себе оцінку різних аспектів фінансової діяльності, таких як ліквідність, рентабельність, фінансовий леверидж, що дозволяє отримати повний обсяг інформації про фінансовий стан.

Фінансова безпека є ключовим фактором для ефективного розвитку страхової компанії як у сучасному, так і в майбутньому. Це означає не лише збереження фінансової стабільності, але і постійне пристосування.

Підходи до визначення фінансової безпеки страхових організацій (страховиків) представлено в табл. 1.1.

Отже, враховуючи наукові розробки з питань фінансової безпеки страхових компаній та власні напрацювання з науки про безпеку, можна сказати, що фінансова стійкість страхової організації – здатність страховика забезпечити стійкість фінансово-економічного розвитку; забезпечувати стабільність платіжних розрахункових відносин (зобов'язань) та основних фінансово-економічних показників; усунути вплив зовнішніх кризових ситуацій та свідомо консолідованих акторів (уряду, компаній, груп), усунути тіньові структури на фінансову стійкість страхової компанії, запобігти перетоку капіталу з-під впливу страховиків (поза контролем), запобігання конфліктам між власниками різних рівнів щодо розподілу та використання ресурсів страхової компанії; «залучення та найкраще використання іноземних та вітчизняних партнерів; не допускати зловживань та адміністративних правопорушень у фінансових правовідносинах» [24; 25].

Підходи до визначення фінансової безпеки страхових організацій
(страховиків) [16]

Підхід	Автор
Базилевич В. Д.	Можливість виконання зобов'язань за договорами страхування у разі несприятливих умов, а також зміни економічної ситуації [3, с. 479].
Рубан О. О.	Як основну характеристику успішної діяльності страхової компанії, під якою розуміють ліквідність, ефективність, фінансову стійкість та фінансовий стан страхової компанії в довгостроковій перспективі» [36, с. 42].
Папка О. С.	Операційні умови (умови) доступу до фінансових ресурсів і ринків забезпечують собі та суб'єкту політики певний захист від внутрішніх і зовнішніх фінансових ризиків і можливість отримати правильну ефективність фінансових показників. Можливість розвиватися в майбутньому, завдяки цьому є можливість повністю виконувати зобов'язання страхувальників, держави та інших фізичних осіб щодо виплати страхового відшкодування, здійснення необхідних платежів до бюджету, внесення страхових коштів. Проведення резервів та інших фінансових операцій у безпечний спосіб та проведення інших фінансових операцій з ризиком страхової діяльності, рівня втрати капіталу, ефективності, ліквідності, прибутковості, нереалізованого доходу та прибутку в майбутньому [31, с. 111]
Матвійчук Л. О.	Це процес досягнення певної ситуації, який за допомогою внутрішніх і зовнішніх загроз, забезпечення доброї структури фінансових ресурсів, розумного управління страховими резервами, своєчасного виконання. Страхові зобов'язання і дозволяють страховику продуктивно працювати в сьогоднішній і в майбутньому [27, с. 31].
Войтович Л.М.	Здатність забезпечувати стабільність фінансово-економічного розвитку, платіжних відносин (зобов'язань) та основних фінансово-економічних параметрів; запобігання конфліктам між власниками різних рівнів щодо розподілу та використання ресурсів страхової компанії [10, с. 161]

Слід зазначити, що сучасний страховий ринок стає все більш нестабільним. Нестабільність на страховому ринку може вплинути на фінансову стабільність страхових компаній. Вони можуть стикатися з викликами, пов'язаними з адаптацією до нових вимог, що потребує великих витрат на технологічні та організаційні зміни. Законодавчі зміни, спрямовані на вдосконалення функцій державного регулювання ринків фінансових послуг, внесли значні зміни у структуру та функціонування страхового сектору. При цьому, перехід до нових нормативно-правових актів може породжувати нестабільність та потребу в адаптації для страхових компаній. Протягом останніх років українські страхові компанії працювали в умовах інституційних

змін, здійснених у контексті імплементації Закону України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів України щодо вдосконалення функцій державного регулювання ринків фінансових послуг».

1.2 Класифікація загроз фінансовій безпеці страхових компаній

Загалом загрози фінансовій безпеці з правової точки зору поділяються на суб'єктивні та об'єктивні. До об'єктивних належать загрози, які не пов'язані з діяльністю юридичних осіб. Вони виникають окремо від людей – ненавмисно і ненавмисно.

Реальні ризики – це речі, які впливають на суспільство та діяльність людей, але їх неможливо передбачити.

Об'єктивні ризики – це природні явища, такі як землетруси, повені, посухи, низькі та високі температури, а також інші природні явища, такі як сильні вітри, епідемії та епізоотії, запобігання яких вимагає значних матеріальних ресурсів для підтримки робочого циклу підприємства, життя і здоров'я людей. Їх певною мірою можна передбачити, але не завжди можна передбачити наслідки та перебіг того чи іншого природного явища.

Загрози фінансовій безпеці включають усі ризики, пов'язані з діями та інтересами щодо тем, які впливають на фінансову безпеку. При цьому можна визначити як прямі, так і непрямі ризики. Наприклад, «низький рівень компетентності співробітників, які забезпечують фінансові правовідносини в організації, може бути одночасно прямою загрозою фінансовій безпеці, тобто проблеми у фінансовій сфері можуть виникнути відразу, але може бути непередбачуваними. Це також впливає на фінансову безпеку» [44].

Об'єктивних факторів багато, і їх можна класифікувати на різні підфактори. Можна виділити загрози, що виникають внаслідок діяльності уряду, законодавчої влади та фінансових установ, які можуть спричинити такі типи загроз:

- загальна економічна криза та нестабільність у країні та окремих регіонах;
- нестабільність фінансової, податкової, кредитної, валютної та страхової політики;
- зростання інфляції;
- невизначеність нормативної бази, що визначає фінансові правовідносини;
- відсутність коштів для підтримки підприємств, низький рівень інвестицій;
- зміна процентних ставок за кредитами, зниження кредитних рейтингів.

В окремих випадках такі загрози фінансовій безпеці називають зовнішніми, оскільки вони викликані зовнішніми факторами. З іншого боку, іноді зовнішніми загрозами є «розкрадання третіми особами, викрадення технологій та іншої інформації, недобросовісна конкуренція, незаконна діяльність кримінальних структур, незаконна діяльність правоохоронних органів, яка не сприяє розвитку бізнесу, та багато інших» [44].

Існують також різні визначення внутрішніх загроз фінансовій безпеці.

Їх також можна розділити на кілька рівнів.

По-перше, ми пропонуємо віднести до організаційних ризиків, наприклад, некомпетентне керівництво підрозділів, низьку дисципліну співробітників, комерційну таємницю та розголошення інформації, що впливає на стан фінансової безпеки.

Другий рівень включає недоліки в плануванні та стратегії. Це помилки у стратегічному плануванні, невідповідна маркетингова політика, неправильні розрахунки в ціновій політиці, неефективна робота внутрішнього аудиту та інших перевірок, ненавмисні угоди, які впливають на фінансову безпеку.

До третього рівня пропонується включити технічні фактори, які загрожують фінансовій безпеці. До таких ризиків належать: погане технічне забезпечення, відсутність як планів, так і практичних заходів з модернізації,

застарілі технологічні процеси, перевитрати газу, електроенергії та інших енергоємних матеріалів.

Одним із способів ідентифікації ризиків фінансовій безпеці є визначення тяжкості наслідків, коли вони фактично виникають. Пропонується класифікувати їх як високі, значні, помірні та незначні. Загрози також можуть відрізнятися залежно від об'єктів. Це фінансові збитки, загрози працівникам організації, тобто загрози людським ресурсам, загрози нерухомому майну, пожежі, отруєння води та інші елементи, комунікації, системи захисту пошкодження, викрадення та вихід з ладу технологічного обладнання.

«Об'єктами ризиків можуть бути фінансові документи, які можуть бути викрадені, знищені, замінені тощо. У складі ризиків фінансової безпеки можна розглядати валютні, складські ризики тощо. Інший тип загрози можна визначити як загрозу інформації, пов'язаної з фінансовою безпекою» [44].

Ці загрози можуть викрасти конфіденційну інформацію, пов'язану з фінансовою діяльністю, запровадити віруси та інші програми, які можуть пошкодити фінансові звіти, проникнути в базу даних підприємства та використовувати її для крадіжок. Деякі дослідники виділяють види загроз, що виникають на різних рівнях виробничої діяльності підприємств, установ і організацій.

Особливими загрозами фінансовій безпеці в сучасному світі є загрози інформаційній безпеці, оскільки через кібермережі можуть бути викрадені гроші та інформація, що може мати значний вплив на фінансову безпеку. «Загрози також можна класифікувати за суб'єктами, які їх створюють. Це можуть бути власні співробітники, які можуть продавати якусь інформацію, невідомі конкуренти, кримінальні структури, органи влади, тощо» [21].

Діяльність страхової компанії знаходиться під постійним впливом багатьох умов і перешкод, які загрожують ефективному функціонуванню страховика. Ці перешкоди утворюють сукупність ризиків, які негативно впливають на рівень фінансової безпеки страхової компанії. Загрозою для фінансової безпеки страховика є потенційний збиток від внутрішніх і зовнішніх

факторів. У критичній ситуації страхова компанія повинна розуміти потенційну або фактичну подію, процес або подію, яка може порушити стабільність і розвиток або призвести до зриву діяльності.

Ризики для фінансової безпеки страховика можна класифікувати за різними критеріями. Загальну сукупність загроз фінансовій безпеці страхової компанії можна поділити на зовнішні та внутрішні ризики. Зовнішніми загрозами фінансовій безпеці страховика є негативні економічні процеси та події, а також дії фізичних та юридичних осіб, що негативно впливають на фінансовий стан підприємства.

Зовнішні ризики виникають поза страховою компанією і безпосередньо не пов'язані з основною діяльністю. Такими загрозами страховому ринку можуть бути грошово-кредитна політика центрального банку, недосконалість законодавчого регулювання страхової діяльності, небезпечна макроекономічна ситуація, фінансова нестабільність та прояви економічної кризи, тиск конкурентів, грабіжників.

Внутрішні ризики походять із внутрішнього середовища страхової компанії. Внутрішні загрози фінансовій безпеці страхової компанії – це навмисні або випадкові дії та наміри працівників компанії або їх бездіяльність, які перешкоджають реалізації інтересів компанії та негативно впливають на рівень фінансової безпеки. Як правило, основними внутрішніми ризиками є некомпетентність керівництва та співробітників страхової компанії, незадовільна структура активів і пасивів, хронічна відсутність фінансових можливостей, шахрайство співробітників тощо.

Наслідки наявності цих загроз можуть завдати шкоди бренду страховика та призвести до відсутності довіри з боку клієнтів і партнерів компанії, що сприятиме конкурентному тиску та негативно вплине на майбутні фінансові результати страхової компанії. Також через ці загрози, як правило, виникають проблеми з контролюючими органами.

За джерелами небезпеки загрози поділяються на об'єктивні та суб'єктивні. До цілей, що загрожують фінансовій безпеці, належать ті, що

виникають незалежно від діяльності страховика. Це частина зовнішніх ризиків, які не мають відчутного характеру, тобто: несприятлива ринкова кон'юнктура, фінансова криза, недосконале правове регулювання тощо.

Ризики для фінансової безпеки – це переважно внутрішні ризики, що виникають внаслідок діяльності страхової компанії та її працівників. Також до «матеріальних загроз відноситься елемент зовнішніх загроз у вигляді прямого негативного впливу з боку органів державної влади, конкурентів, партнерів страховика» [35].

Фактори, що впливають на фінансову безпеку страхового ринку як вихідного джерела: зовнішні, за характером природи, стихійні, організовані за ознаками подій/процесів, кількісні, якісні за рівнем сформованості, реальні, потенційні як ймовірність виникнення, передбачувані, малоймовірні, випадкові як тривалість, короткострокові, середньострокові, довгострокові як структура впливу, системні, структурні, первинні, тривалі, фіксовані, дискретні, епізодичні.

За рівнем залежності бувають первинні, вторинні, залежно від характеру впливу, позитивні, негативні, залежно від причин їх виникнення, стихійні та організовані.

Непередбачені витрати визначаються як фактори, які виникають внаслідок впливу інших факторів і не ґрунтуються на проблемах страхового ринку. Наприклад, виникнення стихійних лих або техногенних катастроф може призвести до підвищення страхових премій, якщо товари застраховані, тим самим дестабілізуючи страховий ринок.

У свою чергу, дія організованих факторів сама по собі враховує теми страхового ринку, а саме запровадження нового виду обов'язкового страхування, коригування правил страхових резервів, зміни податкової системи страхових компаній, реорганізація підприємства та ін.

Деякі з якісних факторів, що впливають на страховий ринок, включають зростання довіри населення до страхових компаній, підвищення якості страхових послуг, бар'єри для входу та виходу бізнесу та інші. За рівнем

сформованості умови, які впливають на безпеку страхового ринку, можна поділити на потенційні та реальні.

Фактами визнаються речі, які не обмежені часовим інтервалом і просторовою дією і виявляють позитивний чи негативний вплив на діяльність страхових компаній. Виходячи з цього, можна визначити можливі причини дій у майбутньому в певних ситуаціях.

Наступна класифікаційна ознака – основа ймовірності настання – включає предиктори впливу факторів (наявність достатньо високої ймовірності настання процесів і подій, що впливають на фінансову безпеку страхового ринку), випадковість (результат).

Страховий ринок є багаторівневою системою зі складною системою взаємозалежних зв'язків між суб'єктами. Враховуючи складну систему організації страхової діяльності, необхідно більш детально проаналізувати фактори, що впливають на структуру страхового ринку.

Виходячи з цього, за структурою впливу причини поділяють на системні, структурні та первинні. Системними вважаються ті фактори, які впливають на всі елементи страхового ринку одночасно. Зокрема, погіршення макроекономічної ситуації та погіршення економічних інститутів та рівня економічної безпеки населення призведе до зменшення розміру страхових виплат.

На вплив структурних факторів на безпеку ринку впливають окремі підсистеми, наприклад страхові компанії, прямі та непрямі страхові посередники, саморегульовані організації тощо.

Аналіз індивідуальних потоків відмінностей, що впливають на фінансову безпеку страхового ринку, формально можна розділити на постійні, неоднозначні та епізодичні. Природа постійних умов полягає в їх постійному впливі на функціонування страхового ринку протягом певного періоду часу, особливо в результаті формальних правових актів, що регулюють страхову діяльність. Важливо відзначити, що більшість факторів є постійними. Специфічні або періодичні фактори, що впливають на фінансову безпеку

страхового ринку, можна побачити в сезонності страхових платежів, коливанні заставних продуктів у рамках інвестиційної діяльності страхових компаній.

Епізодичні причини – це важкопрогнозовані надзвичайні ситуації, які суттєво впливають на страховий ринок. Розгляд факторів, що впливають на фінансову безпеку страхового ринку, дозволяє виділити первинний і вторинний рівні за рівнем взаємозалежності. Первинні (самостійні) причини фактично є результатом певних подій або тенденцій, тоді як вторинні (похідні) причини представлені як непрямі результати дії первинних причин. Так, прикладом дії основного чинника на страховому ринку є збільшення страхових премій, розширення видів страхування та каналів збуту, процес злиття та поглинання компаній. «Опосередкований ефект першочергових заходів можна побачити на прикладі недостатньої капіталізації вітчизняних страхових компаній, що призводить до збільшення частки іноземного страхування, що призводить до втрати великої суми страхових премій і посилення залежності від внутрішнього страхування» [15].

Узагальнюючи наведені класифікаційні ознаки, усі фактори, що визначають фінансову безпеку страхового ринку, можна поділити на позитивні та негативні. Серед факторів, що позитивно впливають на роботу страхового сектору: збільшення капіталізації страхових компаній, підвищення професійного рівня питань страхового ринку, покращення інфраструктури, перехід компаній на міжнародні стандарти обліку та звітності тощо.

До негативних факторів, що підривають стабільну роботу страхових компаній та негативно впливають на загальний рівень фінансової безпеки страхового ринку, можна віднести:

- низький рівень капіталізації страхових компаній України;
- незавершеність законодавчої бази щодо регулювання страхування;
- недостатні ліквідні фінансові інструменти для ефективного інвестування фінансових ресурсів;
- відмінності у розвитку страхового ринку;
- нечіткість державного регулювання;

- відсутність системних і глибоких досліджень, а також кількості необхідних статистичних даних;
- прозорість фінансової звітності багатьох страхових компаній;
- низький рівень обслуговування багатьох страховиків та наявність корупційних схем у страхуванні;
- використання страхування як засобу зниження податкового навантаження;
- «низький рівень наглядової спроможності та незалежності;
- недосконале правове регулювання діяльності актуаріїв, ризик-комісіонерів, страхових агентів і брокерів» [15].

Фактори, що загрожують фінансовій безпеці страхового ринку: залежність від іноземних джерел фінансування, розширення іноземних джерел фінансування, нестабільні макроекономічні умови в країні та світі, часті зміни нормативно-правових норм у страховому секторі, відсутність надійних фінансових інвестицій. інструменти тощо. Слід також зазначити, що страховий ринок часто використовується для зменшення бази оподаткування шляхом придбання короткострокових полісів для зменшення розміру податкових платежів в інших секторах економіки та перестраховування фінансових ризиків.

1.3. Особливості управління фінансовою безпекою у страхових компаніях

Сучасний стан страхового ринку України характеризується швидкими темпами зростання та гострою конкуренцією серед страхових компаній. Через вплив зовнішнього середовища через політичну та економічну нестабільність перспективи активного зростання ринку страхових послуг складні. На сьогодні ефективна діяльність страховиків пов'язана в основному зі здатністю страховика уникати та запобігати негативним проявам зовнішніх і внутрішніх ризиків у своїй діяльності та діями управлінського персоналу щодо зменшення негативного впливу ризиків.

Безпека будь-якої системи, в тому числі і страхової компанії, залежить від комплексу певних дій і їх результатів. Цей комплекс заходів має багато аспектів за своїм характером, способом реалізації, складом учасників, використовуваними ресурсами.

Безпека – це стан захищеності життєво важливих потреб особистості, суспільства та влади від внутрішніх і зовнішніх загроз. У більшості наукових джерел проблеми національної безпеки та економічної безпеки держави досліджувалися у взаємозв'язку з безпекою. Значно менше уваги приділяється розгляду різноманітних питань фінансової безпеки на рівні бізнес-інституцій. З точки зору ресурсу, фінансова безпека працює для захисту фінансових потреб бізнесу на всіх рівнях фінансових відносин, а також для задоволення його власних потреб і виконання своїх зобов'язань.

Зі статистичного підходу фінансова безпека означає, що така організація збалансована, здатна протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам, створювати ефективні умови для своєї роботи. Щодо нормативного регулювання, то фінансова безпека передбачає створення сприятливих умов для ведення бізнесу, по-перше, відсутність можливості спрямування фінансових потоків у сфери їх використання, які фактично не встановлені законодавчо-нормативною діяльністю. По-друге, зводиться до мінімуму можливість нецільового використання фінансових ресурсів. Кожен бізнес, у тому числі страхова компанія, постійно перебуває під впливом кількох внутрішніх і зовнішніх умов середовища, це необхідно враховувати, узгоджуючи власні потреби з потребами зовнішнього середовища. Це означає, що фінансову безпеку страхової компанії можна розглядати як міру сумісності фінансових потреб страховика з потребами оточуючих у часі та просторі територій – держави, ринку, конкурентів.

Тобто ринок страхових послуг є фінансово забезпеченим, коли фінансові потреби страхових компаній відповідають потребам інших суб'єктів – страхувальників, держави, конкурентів, кредиторів, позичальників, інвесторів

тощо. Це сприяє зменшенню зовнішнього впливу ризиків на загальний рівень фінансової безпеки ринку страхових послуг.

Рівень державного контролю (якості) щодо страхової діяльності має базуватися на міжнародних принципах і стандартах страхової діяльності, від цього безпосередньо залежить рівень фінансової безпеки страхової сфери.

На сьогодні ні у сфері державного регулювання страхової діяльності, ні на рівні суб'єктів страхового бізнесу відсутня концепція необхідності об'єднання елементів управління фінансовою безпекою страховиків в єдину систему. Це пов'язано з відсутністю підходу до розуміння сутності загальної системи управління фінансовою безпекою страхової сфери та окремих страховиків, завдань, які вона має виконувати (функціонального призначення), її змісту. Її компоненти, включаючи інструменти для забезпечення їх безпечної експлуатації.

Існуючі компоненти системи незалежні, процеси розподілені, а зв'язки фрагментовані. Враховуючи зазначене, система управління фінансовою безпекою страхових компаній на державному рівні реалізується шляхом вивчення їх фінансового стану, вирішення страхових зобов'язань страхувальників. «У страхової компанії відсутність коштів для виконання своїх зобов'язань послаблює довіру не лише до конкретного страховика, а й до страхового ринку в цілому, тому держава не може залишатися осторонь страхової діяльності, страховиків, страхувальників та економіки як ціле» [32].

З точки зору забезпечення фінансової безпеки страхового ринку роль держави розкривається шляхом розрахунку комплексу показників та їх порівняння з пороговими значеннями. Об'єктом спостереження є дані про такі показники, як: загальні страхові премії із загального страхування та страхування життя, загальні страхові виплати, страхові премії перестраховикам-нерезидентам, ВВП тощо. На їх основі розраховуються такі показники: частка страхування життя в загальному обсязі зібраних страхових премій, рівень страхового проникнення, рівень страхових виплат, показник щільності страхування, частка премій, що належать перестраховиків-

нерезидентів, нерезидентів у загальній сумі статутного капіталу страхових компаній. Слід зазначити, що основним завданням управління фінансовою безпекою на рівні страховика є організація роботи всіх служб компанії, спрямованих на забезпечення фінансової стійкості, стабільного розвитку та прибутковості. Досягнення цих цілей визначається стратегією компанії, яка визначається фінансовою політикою страхової компанії та використанням відповідних стратегій та інструментів.

Метою системи управління фінансовою безпекою страховика є забезпечення фінансової стійкості, яка ідентифікується як здатність страхової компанії виконувати свої зобов'язання перед інвесторами, клієнтами (застрахованими), працівниками та в змінних ситуаціях.

Об'єктом фінансової гарантії страховика є фінансова діяльність, вона повинна бути забезпечена. Питання фінансової безпеки – власники та керівництво та працівники компанії. Предметом є діяльність органів фінансової безпеки шляхом здійснення певних заходів щодо забезпечення фінансової безпеки, спрямованих на принципи, заходи, стратегічну програму чи об'єкти фінансової безпеки. Найважливішою відправною точкою для створення системи управління фінансовою безпекою страхової компанії є ідентифікація загроз.

Ефективність побудови всієї системи залежить від того, наскільки точно і повно вдасться визначити перелік загроз, що впливають на її компоненти, силу їх проявів і ступінь пошкодження. Система управління фінансовою безпекою страхової компанії спрямована на забезпечення фінансової надійності та незалежності, створення максимального фінансового потенціалу та оптимізацію бізнес-процесів для його ефективного використання, побудову системи показників для виявлення ризиків фінансовій стійкості.

І щоб підготувати програму дій, щоб їх уникнути, зменшити та уникнути наслідків, водночас процедура має бути гнучкою та легко змінювати зміни зовнішнього та внутрішнього середовища страхової компанії.

Для організації ефективного процесу управління фінансовою безпекою страхової компанії необхідно забезпечити інформацію, яка охоплює багато джерел інформації, як внутрішніх, так і зовнішніх: вихідні та розпорядчі документи, дані бухгалтерського обліку, фінансові звіти, дані, інформація ЗМІ, статистична інформація, дані моніторингу «Інтернет-ресурсів, нормативні документи, результати опитувань та запитів, інформація про дії конкурентів тощо» [32].

Тому як засіб забезпечення фінансової безпеки страховиків Жабинець О. Й. доцільно класифікувати такі елементи: «суб'єкт та об'єкт управління; набір фінансових потреб; функції, принципи та методи управління; інструменти управління економічною безпекою; критерії оцінки рівня економічної безпеки; техніка і технологія управління, використання яких у цілому сприяє досягненню кінцевих цілей управління страховою компанією. Для забезпечення фінансової безпеки страховиків необхідно враховувати стандарти діяльності: своєчасне виявлення та аналіз зовнішніх і внутрішніх ризиків для фінансової безпеки страховика, оцінка поточного стану економічної безпеки та здійснення моніторингових заходів; здійснення запланованих заходів щодо забезпечення фінансової безпеки; здійснення відповідних регуляторних заходів для забезпечення фінансової безпеки» [17].

У цьому процесі рекомендується залучати зовнішніх спеціалістів, особливо для аудиту фінансової безпеки страхової компанії або використовувати аутсорсинг для отримання професійних послуг для забезпечення безпеки страхового бізнесу. «Важливим моментом є оцінка правил взаємовідносин між підрозділами, що здійснюють управління економічною безпекою, а також їх діяльності, нормативно-правового забезпечення» [47].

Рис. 1.1. Механізм управління фінансовою безпекою страхової компанії [6]

Крім того, «у правовому забезпеченні управління економічною безпекою важливими частинами є забезпечення організації підрядної роботи, антикорупційне (антишахрайське) розслідування цивільно-правового договору з точки зору безпеки, надійність партнерів та безпека ділових пропозицій (діліжанс), аналіз документації, активне та розумне застосування конкурентної розвідки, розумне управління рахунками, правові ризики та ризики втрати ділової репутації, побудова відносин з державними органами, контроль за дотриманням компанією вимог антикорупційний закон тощо» [45].

Управління фінансовою безпекою здійснюється на основі механізму фінансової безпеки страхової компанії, який представлено на рис. 1.1.

Управління фінансовою безпекою здійснюється відповідно до системи фінансової безпеки страхової компанії [6].

До основних показників рівня фінансової безпеки страхової компанії належать: достатність капіталу, ризики страхової діяльності, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість і надійність, а також рентабельність діяльності (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Основні показники рівня фінансової безпеки страхової компанії [41]

Метод – це система елементів (цілей, завдань, методів, організаційної структури та суб'єктів) і об'єктів управління, в якій елементи управління піддаються цілеспрямованим змінам у відповідь на бажані умови або об'єкти управління і мають вхідні дані і вихідний відгук.

«Система фінансової безпеки страхової компанії – це сукупність методів, важелів та інструментів, що використовуються для підвищення характеристик фінансової безпеки системи фінансової безпеки страхової компанії, а також фінансового, організаційного та інформаційно-аналітичного забезпечення» [41].

«Ефективність функціонування фінансової безпеки страхової компанії базується на інформаційному забезпеченні, яке являє собою процес безперервного та цілеспрямованого відбору важливих інформаційних показників, необхідних для аналізу, планування та підготовки ефективних управлінських рішень щодо фінансової безпеки» [17].

Як показано на рис. 1.2, до основних методів управління фінансовою безпекою страхових компаній належать: «диверсифікація, перестраховування, співстраховування, внутрішній аудит, інвестиції» [4].

Ефективність діяльності страхової компанії є одним із показників фінансової безпеки страхової компанії в середньостроковій перспективі.

Відповідно до Закону України «Про страхування» [20] однією з умов забезпечення ефективності діяльності страхової компанії є умова створення достатніх страхових резервів майбутніх страхових сум і страхових виплат.

До основних факторів, що впливають на фінансову безпеку страховика, відносяться:

Справедливість. Власний капітал страхової компанії є запорукою забезпечення страхових виплат, незважаючи на відсутність страхових премій і прибутків від інвестиційної діяльності, необхідних для виконання поточних і довгострокових зобов'язань.

Страхові резерви. У розмірі, відповідному сумі страхових зобов'язань, система страхового накопичення шляхом створення страхової компанії дає можливість розподілити відповідальність залежно від різних ризиків і періоду страхових виплат.

Страховий портфель. При управлінні страховим портфелем страховик повинен постійно аналізувати та коригувати співвідношення між страховими лініями, страховими сумами та рівнями ризику об'єктів за діючими та новоукладеними договорами страхування.

Тарифна політика. Встановлення оптимального розміру страхових тарифів забезпечує баланс між отриманими страховими платежами, майбутніми платежами та витратами страховика, в результаті чого страхова компанія забезпечує належний рівень фінансової безпеки.

Інвестиційна політика. За допомогою ефективно розробленої та своєчасно комплексної інвестиційної політики страховик має можливість забезпечити додатковий збір доходів і, як наслідок, компенсувати потенційні збитки від

страхової діяльності, виводячи на вищі рівні. Загальна фінансова безпека страхової компанії.

Програми перестраховування. «Використовуючи метод перестраховування, страховик має можливість довільно визначати свою відповідальність за будь-яким великим одиничним ризиком або групою однотипних ризиків, передаючи надлишкову відповідальність перестраховій компанії» [9].

На діяльність страхових компаній впливає багато зовнішніх факторів, до яких належать: стрімкі інтеграційні та глобалізаційні процеси, міжнародний ринок страхових послуг; високий ступінь мобільності на основі сучасних технологій, зв'язку та інтеграції страхового та фінансового ринків; різноманітність і волатильність існуючих фінансових інструментів; неспроможність фінансових установ та регуляторних органів адекватно відстежувати кризові події; висока залежність від зовнішнього страхування; страхове шахрайство; «недосконалість національного законодавства у сфері страхування; зростання залежності національного страхового ринку від іноземного капіталу; збереження тенденції до відтермінування виходу з економічної (фінансової) кризи» [11].

Індикаторами фінансової безпеки страхового ринку є проникнення та щільність страхування, а також рівень страхових виплат і частка премій, що належать перестраховикам-нерезидентам.

Для реалізації своєї основної функції – виплати страхових виплат у страхових випадках страхова компанія створює страхові резерви. Положення про страхові резерви є основою інвестиційної діяльності страхової компанії. У зв'язку з цим ефективне управління страховими резервами є одним із шляхів забезпечення фінансової безпеки страхової компанії.

Висновки до Розділу 1

1. Враховуючи наукові розробки з питань фінансової безпеки страхових компаній та власні напрацювання науки про безпеку, можна сказати, що

фінансова стійкість страхової компанії полягає в забезпеченні стабільності фінансово-економічного розвитку страховика; забезпечувати стабільність платіжних розрахункових відносин (зобов'язань) та основних фінансово-економічних показників; уникнення впливу зовнішніх кризових ситуацій та свідомо інтегрованих акторів (уряду, компаній, груп), усунення тіньових структур на фінансову стійкість страхової компанії, запобігання потокам капіталу з-під впливу страховиків (поза контролем), запобігання конфліктам.

2. Загалом з юридичної точки зору загрози фінансовій безпеці поділяються на суб'єктивні та об'єктивні. До об'єктивних належать загрози, не пов'язані з діяльністю юридичних осіб. Вони виникають окремо від людей – свідомо і несвідомо.

Справжні небезпеки – це речі, які впливають на суспільство та людську діяльність, але їх неможливо передбачити.

Фактичні загрози – це такі природні явища, як землетруси, повені, посухи, низькі та високі температури, а також сильні вітри, епідемії та епізоотії, попередження яких вимагає значних матеріальних ресурсів для підтримки ділового циклу, життя та життя людей. Їх певною мірою можна передбачити, але не завжди можна передбачити наслідки та перебіг того чи іншого природного явища.

3. Сучасний стан страхового ринку України характеризується швидкими темпами зростання та високою конкуренцією серед страхових компаній. Через вплив зовнішнього середовища через політичну та економічну нестабільність перспектива активного зростання ринку страхових послуг є складною. Сьогодні ефективна діяльність страховиків в основному пов'язана зі здатністю страховика усувати та запобігати негативним проявам зовнішніх і внутрішніх ризиків та діями управлінського персоналу щодо зменшення негативного впливу ризиків.

Безпека будь-якої системи, в тому числі страхової компанії, залежить від певних дій та їх результатів. Безпека – це стан захищеності життєво важливих потреб людини, суспільства та влади від внутрішніх і зовнішніх загроз. У

більшості наукових джерел проблеми національної безпеки та економічної безпеки досліджувалися у взаємозв'язку з безпекою. На рівні бізнес-інституцій розгляду різноманітних питань фінансової безпеки приділяється мало уваги. З точки зору багатства, фінансова безпека працює для захисту фінансових потреб бізнесу на всіх рівнях фінансових відносин, а також для задоволення його власних потреб і виконання своїх зобов'язань.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ UNIQA INSURANCE GROUP

2.1. Характеристика функціонування страхової компанії Uniqa Insurance Group

UNIQA Insurance Group є однією з провідних страхових груп в Австрії та на основних ринках Центральної та Східної Європи. 21 300 співробітників і торгові партнери обслуговують понад 15,5 мільйонів клієнтів у 17 країнах Європи.

Страхова компанія «УНІКА» працює на українському ринку non-life страхування більше 29 років.

В Україні Страхова група «УНІКА» представлена небанківською фінансовою групою «УНІКА Україна», до складу якої входять страхові компанії «УНІКА» (non-life) та «UNIQA Life» (life). Понад 1000 співробітників УНІКА обслуговують близько 1 млн страхових полісів в Україні.

Протягом багатьох років страхова компанія «УНІКА» займає лідируючі позиції на ринку України за розмірами страхових премій, виплат, частки ринку страхування майна та страхування життя.

УНІКА стабільно входить до ТОП-3 у сегментах страхування КАСКО, страхування здоров'я та майна.

Щомісяця страхова компанія «УНІКА» здійснює страхові виплати близько 100 млн грн.

Підтримка клієнтів 24/7 через службу підтримки, месенджери Viber і Telegram, чат-боти та мобільний додаток myUNIQA.

«Страхова компанія «УНІКА» є володарем міжнародного сертифікату та золотої медалі Customer Friend Excellence, International Certification Association ICERTIAS (Цюріх, Швейцарія) за зразкові відносини з клієнтами.

УНІКА визнана найкращою страховою компанією України в рейтингу ТОП-100» [33].

«УНІКА» працює на ринку України з 1994 року, а з 2006 року входить до складу UNIQA Insurance Group.

Страхова компанія «УНІКА» пропонує понад 90 страхових продуктів, отримала 30 ліцензій Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг, що дає право здійснювати страхову діяльність в Україні.

Спеціалізована страхова компанія пропонує всі види страхування від нещасних випадків:

- страхування життя;
- добровільне медичне страхування;
- страхування автомобіля КАСКО;
- автоцивілка (ОСЦВВНТЗ);
- страхування подорожей;
- страхування майна;
- комерційне страхування;
- Зелена карта.

Мережа відділень: 26 регіональних відділень і 15 представництв.

«УНІКА» обслуговує фізичних та корпоративних клієнтів. Офіс страхування від нещасних випадків можуть придбати громадяни, які досягли 18 років, або іноземці (з посвідкою на постійне проживання в Україні).

Страхова компанія «УНІКА» добре представлена в Інтернеті. Всі види послуг детально описані та доступні для замовлення онлайн. На сайті легко знайти інформацію про відділення в різних містах України в залежності від регіону діяльності, перенаправивши користувача на сторінку регіонального відділення.

Підтримка користувачів працює 24/7. На сайті компанії вказані телефони, за якими можна зв'язатися з питаннями страхування та скаргами або питаннями щодо діяльності підрозділів.

Ціна страхових полісів від «УНІКА» не найдешевша на ринку, але дуже гнучка. «Споживачі можуть індивідуально обрати пакет послуг та максимальну суму компенсації, яка базується на вартості страхування. Чим більший страховий внесок сплачує клієнт, тим більший розмір компенсації виплачується при настанні страхового випадку» [43].

«УНІКА» функціонує на законних засадах і в своїй діяльності керується чинним законодавством України та засновницькими документами.

На рис. 2.1 представлено загальну кількість договорів страхування «УНІКА» за 2018-2022 рр.

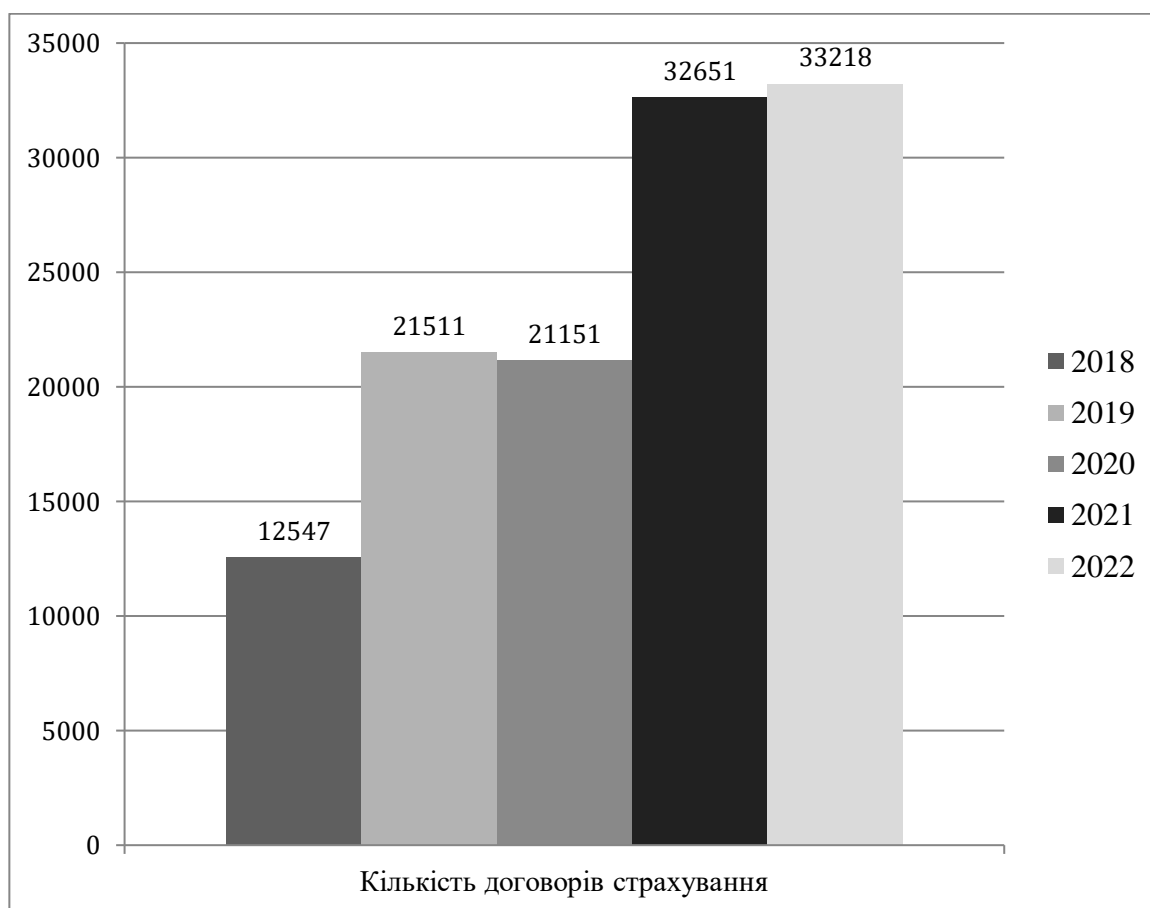

Рис. 2.1. Загальна кількість договорів страхування «УНІКА» за 2018-2022 рр. [43]

Загальна кількість договорів страхування «УНІКА» за 2018-2022 рр. має позитивну тенденцію.

На рис. 2.2 представлено середню страхову суму за 2018-2022 рр.

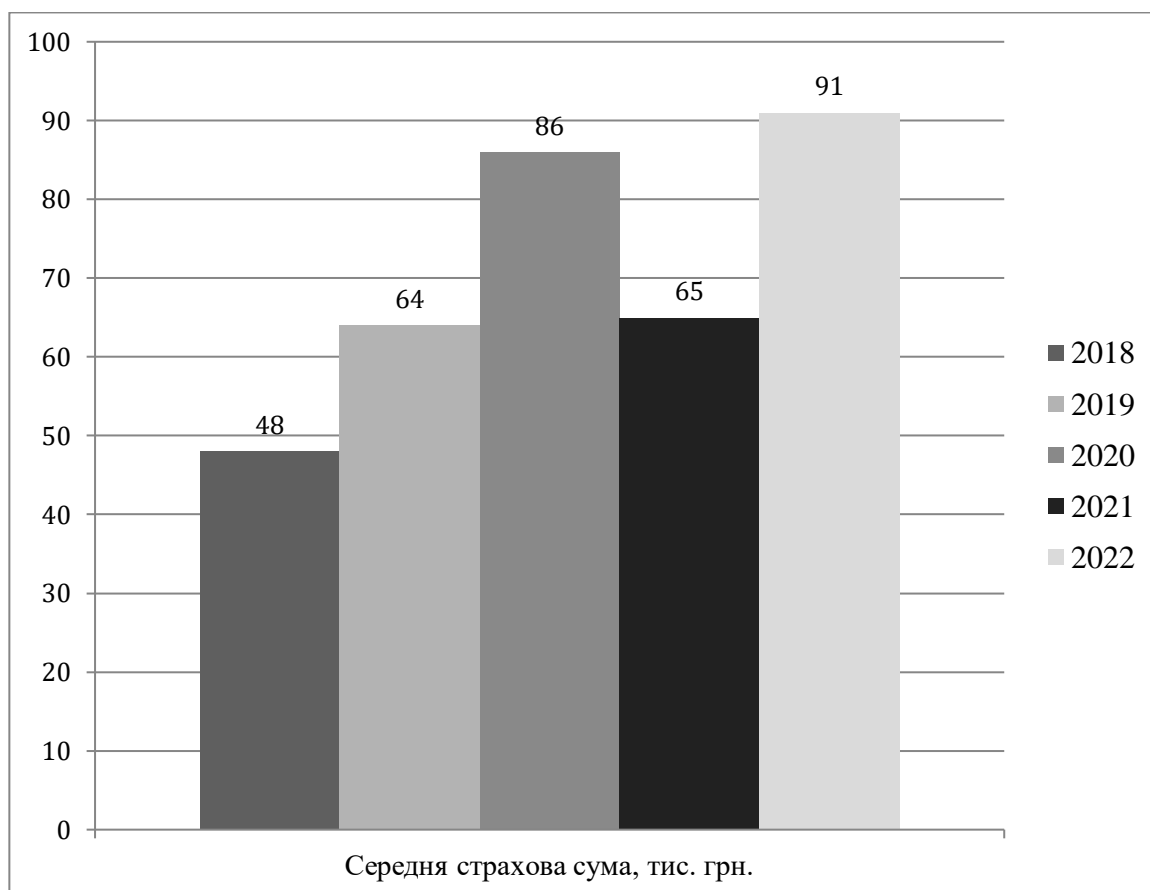

Рис. 2.2. Середня страхова сума «УНІКА» за 2018-2022 рр. [43]

Середня страхова сума також має тенденцію до збільшення протягом аналізованого періоду 2018-2022 років.

Отож СК «УНІКА» надає послуги з: автостраховання, агростраховання, страхування здоров'я, страхування майна, туристичне страхування, страхування відповідальності, страхування для бізнесу, страхування домашніх тварин, страхування ризиків власників карток.

У Таблиці 2.1 представлена динаміка доходів ПрАТ СК «УНІКА». Чисті зароблені страхові премії показують зростання у 2021 році порівняно з 2020 роком на суму 957 882 тис. грн, а потім зменшення у 2022 році на 181 744 тис. грн. Премії підписані також зросли у 2021 році на 1 050 535 тис. грн, але в 2022 році вони зменшилися на 575 876 тис. грн. Премії, передані у перестраховання, збільшилися на 74 805 тис. грн у 2021 році та зменшилися на 204 083 тис. грн у

2022 році. Зміна резервів незароблених премій показує збільшення резервів в 2021 році на 16 459 тис. грн і значне зменшення у 2022 році. Інші операційні доходи знизилися у 2021 році, але потім зросли на 306 951 тис. грн у 2022 році. Інші фінансові доходи значно зросли у 2021 році на 61 992 тис. грн і продовжили зростати у 2022 році на 87 729 тис. грн. Інші доходи зменшилися на 8 177 тис. грн у 2021 році, але зросли у 2022 році на 2 786 тис. грн.

Загальна тенденція показує збільшення чистих зароблених страхових премій, премій підписаних та інших доходів у 2021 році порівняно з 2020 роком, але потім відбувається зменшення у 2022 році. Значення зміни резервів незароблених премій вказує на збільшення від'ємного значення в 2022 році, що означає зменшення цього показника.

Таблиця 2.1

Динаміка доходів ПрАТ СК «УНІКА» за 2020-2022 рр. [33]

Показники	Рік			Абсолютне відхилення «+;-»		Відносне відхилення %	
	2020	2021	2022	2020-2021	2021-2022	2020/2021	2021/2022
Чисті зароблені страхові премії	2 054 706	3 012 588	2 830 844	957 882	-181 744	146,62	93,97
премії підписані, валова сума	2 495 571	3 546 106	2 970 230	1 050 535	-575 876	142,09	83,76
премії, передані у перестраховування	321 343	396 148	192 065	74 805	-204 083	123,27	48,48
зміна резерву незароблених премій, валова сума	133 982	150 441	(153 371)	16 459	-303 812	112,28	-201,94
Інші операційні доходи	146 391	14 503	321 454	-131 888	306 951	9,91	22,16
Інші фінансові доходи	164 864	226 856	314 585	61 992	87 729	137,60	138,67
Інші доходи	18 660	10 483	7 697	-8 177	-2 786	56,17	73,42

У Таблиці 2.2 представлена динаміка витрат ПрАТ СК «УНІКА». Загальний аналіз показує, що страхова компанія відчула значне зростання витрат у 2021 році, особливо по лінії чистих понесених збитків і витрат на збут. У 2022 році витрати за деякими статтями зменшилися, але адміністративні витрати та витрати на збут продовжили зростати, що може свідчити про збільшення операційної активності або про інвестиції в розвиток компанії. При

цьому, зменшення чистих понесених збитків у 2022 році може свідчити про покращення управління ризиками або про зменшення кількості страхових випадків. Варто також звернути увагу на те, що незважаючи на зростання витрат у 2021 році, у 2022 році компанія змогла знизити витрати на збут та частково стабілізувати інші операційні витрати, що може бути результатом оптимізації витрат або перегляду витратної політики. Значне збільшення витрат (дохід) з податку на прибуток у 2022 році може бути пов'язане зі збільшенням прибутковості компанії, що, в свою чергу, призводить до збільшення податкових зобов'язань. В цілому, для більш глибокого аналізу потрібно більше інформації про джерела збільшення витрат та прибутковість компанії за вказані періоди. Також корисно було б порівняти ці показники з доходами компанії, щоб оцінити її фінансову ефективність

Таблиця 2.2

Динаміка витрат ПрАТ СК «УНКА» за 2020-2022 рр. [33]

Показники	Рік			Абсолютне відхилення «+;-»		Відносне відхилення %	
	2020	2021	2022	2020-2021	2021-2022	2020/2021	2021/2022
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	908 741	1 261 072	1 013 143	352 331	-247 929	138,77	80,33
Адміністративні витрати	(350 775)	(503 546)	(526 888)	-152 771	-104,63	143,55	104,63
Витрати на збут	(548 737)	(999 229)	(928 400)	-450 492	70 829	182,09	92,91
Інші операційні витрати	(90 962)	(79 299)	(69 321)	11 663	9 978	87,17	87,41
Витрати (дохід) з податку на прибуток	(135 707)	(135 099)	(118 052)	608	17 047	99,55	87,38

На основі табл. 2.3 можна побачити, що валовий прибуток компанії зростає з кожним роком. Зокрема, він збільшився на 605 551 одиниць з 2020 до 2021 року (зростання на 152,84%) та на 66 185 одиниць з 2021 до 2022 року (зростання на 103,77%). Фінансовий результат від операційної діяльності також показав зростання. Він зріс на 360 621 одиниць з 2020 до 2021 року (зростання на 32,48%) і на 493 442 одиниці з 2021 до 2022 року (зростання на 493,42%). Чистий фінансовий результат (прибуток) компанії в 2021 році зменшився порівняно з 2020 роком на 119 842 одиниць (падіння на 60,45%), проте в 2022 році він знову зріс на 24 553 одиниці (зростання на 86,55%) порівняно з 2021

роком.

Таблиця 2.3

Динаміка прибутку ПрАТ СК «УНІКА» за 2020-2022 роки [33]

Показники	Рік			Абсолютне відхилення «+;-»		Відносне відхилення %	
	2020	2021	2022	2020-2021	2021-2022	2020/2021	2021/2022
Валовий прибуток (збиток)	1 145 965	1 751 516	1 817 701	605 551	66 185	152,84	103,77
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	282 209	91 663	452 284	-190 546	360 621	32,48	493,42
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	437 711	317 666	276 066	-120 045	-41 600	72,57	86,90
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	302 004	182 567	158 014	-119 437	-24 553	60,45	86,55

Загалом можна сказати, що страхова компанія показує позитивну динаміку за більшістю фінансових показників, зокрема щодо валового прибутку та фінансового результату від операційної діяльності. Попри зниження чистого фінансового результату в 2021 році, компанія змогла знову збільшити цей показник у 2022 році.

2.2. Аналіз стану фінансової безпеки страхової компанії Uniq Insurance Group

Основною передумовою забезпечення сталого соціально-економічного розвитку та економічної безпеки країни є становлення та ефективне функціонування страхового ринку, що включає фінансову безпеку страхових компаній. На нашу думку, законодавчої бази у страховій діяльності в нашій державі недостатньо, оскільки на сьогодні не створено конкретної методики визначення рівня фінансової безпеки страхового ринку. У сучасних умовах зазначені проблеми оцінюються за методикою розрахунку рівня економічної безпеки. Розрахунки за методикою займають багато часу, а тим більше, на нашу думку, вузьким є перелік показників безпеки страхового ринку.

Дуже низький прошарок суспільства звертається до страхових установ для укладення договорів страхування, тому ця галузь не акумулює достатньо коштів для розвитку загальної економіки. Тому рівень розвитку страхового сектору, незважаючи на номінальне зростання майже всіх основних чинників, залишається недостатнім за власним капіталом, правовими фондами, активами та страховими резервами. Страхові компанії не акумулюють великий обсяг інвестиційних ресурсів, які зміцнять економіку країни, що вже не є позитивним в країні.

Надійна робота компанії «УНІКА» є безумовною гарантією фінансової стабільності. За підсумками 2020 року «УНІКА Життя» стала лідером ринку зі значним збільшенням власного капіталу, статків і страхових резервів.

Фінансова безпека є однією з основних складових фінансово-економічної безпеки «УНІКА».

Для нормального розвитку будь-якого підприємства необхідно ретельно контролювати наявність і використання фінансових ресурсів, вживати заходів щодо їх зміцнення та покращення стану.

У сучасній ситуації важливою складовою відповідної методики забезпечення фінансової безпеки підприємств є створення досконалої методики аналізу та оцінки рівня фінансової безпеки UNIQA INSURANCE GROUP. На сьогодні не існує загальновизнаної у світі методики оцінки фінансової безпеки підприємств на макро- та мікрорівнях. На нашу думку, до первинних показників оцінки фінансової безпеки підприємства слід віднести наступну групу показників, за допомогою яких можна було б поглиблено оцінити фінансовий стан та фінансову безпеку підприємства. Тобто показники майнового стану, показники ліквідності та платоспроможності, показники дебіторської та кредиторської заборгованості, показники ділової активності, показники прибутковості та фінансової стійкості.

Одним із основних етапів процесу дослідження фінансової безпеки страхового ринку є дослідження та усунення умов, що викликають фінансовий ризик.

Таблиця 2.4

Індикатори фінансової безпеки UNIQA INSURANCE GROUP

за 2018-2022 рр. [33]

№ п/п	Найменування показника	Оцінка показника		Показники				
		Норматив	Динаміка	2018	2019	2020	2021	2022
Показники майнового стану								
1	Коефіцієнт зносу основних фондів	0,5	збільшення	0,24	0,27	0,36	0,37	0,36
2	Частка дебіторської заборгованості в майні	0,2	зменшення	0,19	0,17	0,12	0,16	0,18
3	Коефіцієнт мобільності активів	1	збільшення	1,55	1,63	2,71	2,04	2,22
Показники ліквідності								
4	Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	1,25	збільшення	3,01	2,01	3,51	3,33	3,54
5	Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності	1	збільшення	3,01	2,01	3,51	3,33	3,54
6	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,275	збільшення	0,01	0,02	0,06	0,07	0,06
Показники фінансової незалежності								
7	Коефіцієнт концентрації власного капіталу	0,5	збільшення	0,57	0,66	0,63	0,66	0,67
8	Коефіцієнт фінансової стабільності	1	збільшення	0,43	0,34	0,37	0,34	0,33
9	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,85	збільшення	0,55	0,36	0,44	0,50	0,65
Показники ефективної діяльності								
10	Рентабельність сукупного капіталу	0,25	збільшення	0,05	0,04	0,05	0,05	0,07
11	Рентабельність власного капіталу	0,50	збільшення	0,14	0,12	0,16	0,17	0,22
12	Рентабельність основних засобів	0,60	збільшення	1,99	1,97	1,92	1,96	1,90
13	Валова рентабельність	0,20	збільшення	0,02	0,04	0,07	0,08	0,09
14	Чиста рентабельність	0,05	збільшення	0,15	0,14	0,15	0,19	0,27

Стан активів компанії характеризується кількістю використовуваних нею економічних ресурсів. Розмір господарських коштів – це загальна оцінка активів, відображених у балансі. Зростання цього показника свідчить про зростання майнового потенціалу.

Джерелами інформації для аналізу майна підприємства є звіт про фінансовий стан підприємства (ф.1), примітки до фінансової звітності (ф.5).

Оцінка майнового компанії на основі концептуальної основи та змісту інструменту є частиною системи фінансового аналізу. «Оцінка майнового компанії спонукає їх керівників підтримувати свої активи, а управління активами є критичним і стратегічним фактором підтримки фінансового стану компанії на належному рівні» [23].

Показники майнового стану UNIQA INSURANCE GROUP за 2018-2022 рр. знаходяться не в межах нормативного значення, окрім показника мобільності активів. Висока мобільність говорить про те, що компанія зможе змінити структуру активів протягом короткого періоду часу. Це поняття пов'язане з ліквідністю – швидкістю конвертації в грошові кошти без втрати вартості.

«Ліквідність означає здатність страховика сплачувати платежі з поточного доходу, тобто здатність негайно оплачувати свої строкові зобов'язання» [1].

Показники ліквідності UNIQA INSURANCE GROUP за 2018-2022 рр. знаходяться не в межах нормативного значення окрім показника абсолютної ліквідності, який має критичне значення через відсутність граничних сум грошових коштів в розпорядженні компанії.

Фінансова незалежність страхової компанії показує, наскільки вона здатна виконувати свої зовнішні зобов'язання за рахунок власних ресурсів, тобто бути вільним від кредитних джерел. Фінансова незалежність відображає загальний рівень фінансової стабільності страхової компанії.

Показники фінансової незалежності UNIQA INSURANCE GROUP за аналізований період не відповідають нормативним значенням.

Зокрема, коефіцієнт фінансової стабільності та коефіцієнт фінансової стійкості характеризують співвідношення власних та позикових коштів. Дані показники свідчать про те, що компанія здатна відповідати за своїми зобов'язаннями лише в розмірі 33-44 %, що нижче за нормативне значення в 80 і більше %.

Коефіцієнт концентрації власного капіталу показує частку коштів власників компанії в загальній сумі коштів, виділених компанії.

Показники рентабельності є обов'язковими елементами процедури оцінки фінансової безпеки страхової компанії. Таким чином, порівнюючи маржу прибутку з сумою отриманих страхових внесків, з одного боку, рентабельність показує прибуток від кожної частини страхової премії, а з іншого боку, показує маржу прибутку як основне джерело накопичень фінансових ресурсів (Фінансові ресурси, обсяг виконаної роботи з формування страхового фонду). Проте основною метою страхової діяльності в системі страхування є забезпечення страхового захисту, тобто виконання фінансових зобов'язань, прийнятих у договорі страхування. На практиці рентабельність страхових операцій, як правило, не висока. «На даний час в літературі немає однозначної думки щодо конкретних показників, які свідчать про прибутковість страхової компанії» [34].

Отримані дані свідчать про досить низькі показники рентабельності сукупного капіталу, рентабельності власного капіталу, валової рентабельності та чистої рентабельності.

Як вже зазначалося, рентабельність страхового ринку не є занадто високою, тому, отримані результати можна вважати прийнятними для даної галузі.

Рентабельність основних засобів є досить високою.

Чиста рентабельність свідчить про те, що страхова компанія отримує від 14 до 27 копійок прибутку від кожної гривні зароблених страхових премій.

Отримані дані свідчать про те, що UNIQA INSURANCE GROUP за 2018-2022 рр. не має високого рівня фінансової безпеки, адже показники майнового стану, ліквідності, фінансової незалежності та ефективної діяльності мають значення, менше за нормативне.

2.3. Методи та інструменти управління фінансовою безпекою українських страхових компаній

Метою фінансового менеджменту UNIQA INSURANCE GROUP є не тільки досягнення максимального процвітання компанії або загальної вартості задіяного у справі капіталу, а й забезпечення фінансової стабільності та ефективності діяльності.

Найважливішим для страхової діяльності є здатність UNIQA INSURANCE GROUP правильно оцінювати та управляти загрозами (ризиками), оскільки існує пряма залежність між ризиками, які приймає страховик, ризиками, які виникають у страховій діяльності, та фінансовим станом.

Враховуючи це, UNIQA INSURANCE GROUP повинна здійснювати ідентифікацію ризиків (ідентифікувати та контролювати ризики), організовувати та вести відповідний статистичний облік, аналізувати та обробляти зібрані дані, негайно реагувати на зміни динаміки ризиків.

У своїй діяльності UNIQA INSURANCE GROUP наражається на різноманітні ризики, включаючи ризики, за які вона несе відповідальність, і ризики, що виникають через середовище, в якому працює. Це потребує створення системи моніторингу фінансової безпеки UNIQA INSURANCE GROUP, яка включає механізми та інструменти реагування на порушення нормальної діяльності страховика, загрози фінансовій стабільності. Визначення поняття «фінансова гарантія страховика» є дуже широким і містить кілька підходів до його значення.

Для цілей нашого дослідження фінансову безпеку UNIQA INSURANCE GROUP розглядаємо як об'єкт управління в рамках зазначених позицій. Оскільки страхування як вид бізнесу та спосіб захисту майнових інтересів підприємницьких організацій є діяльністю, яка суворо контролюється державою, тому фінансову безпеку страховика необхідно розглядати в першу чергу з точки зору контролю.

А правове регулювання, тобто фінансова безпека UNIQA INSURANCE GROUP, полягає у створенні умов роботи страхового ринку загалом і страхових компаній зокрема, за яких, по-перше, не можна спрямовувати фінансові потоки.

У разі необхідності в договорі страхування обумовлюються моменти, які дозволяють UNIQA INSURANCE GROUP відшкодувати збитки своїх клієнтів і забезпечують ефективну роботу.

Фінансова безпека UNIQA INSURANCE GROUP полягає у захисті фінансових потреб учасників страхових відносин на всіх рівнях та забезпеченні достатніх фінансових ресурсів для виконання своїх зобов'язань та задоволення потреб власників і працівників.

Існуючі компоненти системи управління фінансовою безпекою UNIQA INSURANCE GROUP автономні, процеси децентралізовані, а зв'язки фрагментовані. Загалом мається на увазі сукупність макро- та мікродисциплін, які впливають на зазначені пункти за допомогою законодавчо затверджених та встановлених процедур та інструментів у системі управління фінансовою безпекою страхового сектору. Загалом стабільне функціонування страхового ринку та страхових компаній, зокрема, правильне виконання страхових зобов'язань перед страхувальниками та податкових зобов'язань перед державою, для досягнення поставлених ними стратегічних і тактичних цілей.

Тому доцільно розглядати систему управління фінансовою безпекою UNIQA INSURANCE GROUP на державному рівні та на рівні конкретного страховика як суб'єкта господарювання. Загрозами фінансовій безпеці страхової сфери в Україні є:

- фрагментарність та нестабільність фінансової політики держави у страховій сфері;
- конфіденційність інформації про фінансовий стан страхових компаній і загального ринку;
- падіння популярності страхових послуг серед споживачів;
- мінімальна професійна підготовка спеціалістів, які працюють у сфері страхування (андеррайтерів, фінансових менеджерів тощо).

Система управління фінансовою безпекою UNIQA INSURANCE GROUP базується на чинній правовій системі, яка включає загальні нормативно-правові акти, спеціальні страхові закони та підзаконні та відомчі нормативно-правові акти. Формування системи управління фінансовими гарантіями UNIQA INSURANCE GROUP в цілому має забезпечити розвиток національного страхового ринку та належне управління страховою діяльністю.

Для забезпечення фінансової безпеки UNIQA INSURANCE GROUP роль держави реалізується в таких напрямках:

- забезпечення ефективного формування та розвитку страхового ринку;
- створення сприятливих умов для діяльності страхових компаній;
- захист інтересів страхувальників.

Виконання цих завдань включає підготовку та прийняття законодавчих актів у сфері страхування; проведення спеціальної податкової політики у сфері страхування; збільшення відповідних пільг для страхових компаній та створення спеціального (уповноваженого) органу, відповідального за нагляд за страховою діяльністю.

Для забезпечення фінансової безпеки страхового ринку та UNIQA INSURANCE GROUP функції держави як основних учасників здійснюються шляхом: ведення державного обліку страховиків і страхових посередників та ліцензування діяльності з надання страхових послуг; нормативно-правове регулювання діяльності страхових компаній, їх об'єднань та страхових посередників; регулювання діяльності страхових компаній і страхових посередників; здійснення заходів впливу уповноваженими державними органами; проведення інших заходів щодо державного контролю за ринком страхових послуг.

Отже, забезпечення фінансової безпеки діяльності UNIQA INSURANCE GROUP здійснюється шляхом дозвільної (реєстраційної, ліцензійної) та контрольної діяльності, тобто уповноважений державою контролюючий орган здійснює діяльність, спрямовану на виявлення ризиків у фінансовому стані страховика та обмеження ризиків у ньому. Він застосовує заходи впливу до

страховиків, які порушують закони та інші офіційні правові акти, що регулюють операції з фінансовими активами та діяльність з надання фінансових послуг.

Під фінансовою безпекою UNIQA INSURANCE GROUP розуміється фінансовий стан, який характеризується: збалансованістю та якістю фінансових документів, страхових послуг і бізнес-процесів; UNIQA INSURANCE GROUP може забезпечити реалізацію фінансових потреб учасників страхових відносин і місій, а діяльність з достатніми фінансовими ресурсами спрямована на ефективний і сталий розвиток.

Метою функціонування системи управління фінансовою безпекою UNIQA INSURANCE GROUP є забезпечення фінансової стійкості, яка полягає в здатності страхової компанії виконувати свої зобов'язання перед інвесторами, клієнтами (застрахованими), працівниками та державою в умовах невизначеності: невиконання страховиком своїх зобов'язань перед інвестором призведе до втрати інвестиційних вкладень, нестрахованого страхування, втрати страхових премій і застрахованого доходу. Додатковий збиток у вигляді несплаченого страхового відшкодування (страхової суми), втрати роботи для працівників (читай доходу), а для держави – недоотриманих податкових надходжень та додаткових витрат, скорочення та звільнення працівників.

Враховуючи вищезазначене, фінансову безпеку UNIQA INSURANCE GROUP визначають наступні фактори:

- тип фінансової політики, яку реалізує компанія;
- ступінь фінансової незалежності страховика;
- рівень правового та навчально-методичного забезпечення фінансових основ суб'єктної функції страхової справи.

Взаємозв'язок між системою управління фінансовою безпекою страховика та інструментами управління фінансовою безпекою проілюстровано на схемі 2.3.

Рис. 2.3. Взаємозв'язок між системою управління фінансовою безпекою страховика та інструментами управління фінансовою безпекою UNIQA INSURANCE GROUP [33]

З малюнка видно, що мета, яка стоїть перед компанією (наприклад, підвищення ринкової вартості, збільшення прибутку, захоплення частки ринку і т. д.), визначає тип фінансової політики (агресивна, консервативна і т. д.) і розвиток.

Додаткова стратегія, яка реалізується на основі використання відповідних стратегій та інструментів. Загалом під стратегією розуміють загальний план будь-якої діяльності на довгострокову перспективу. Крім того, це спосіб досягнення комплексної мети, яка на даний момент є основною для менеджера і коригується відповідно до змін у середовищі керівника.

Отже, стратегія управління фінансовою безпекою UNIQA INSURANCE GROUP являє собою комплекс організаційних, стратегічних та управлінських заходів і процедур щодо адаптації системи фінансового менеджменту до нових умов функціонування та призначена для запобігання деструктивним процесам та забезпечення прогнозованої ситуації.

Система управління фінансовою безпекою UNIQA INSURANCE GROUP призначена для забезпечення фінансової стабільності та незалежності, «створення максимальної фінансової спроможності та оптимізації бізнес-процесів, її ефективного використання, побудови системи показників для виявлення ризиків для фінансової стійкості та розвитку» [28].

Водночас процедура має бути гнучкою та легко адаптуватися до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі UNIQA INSURANCE GROUP.

Проблема номер один для будь-якої страхової компанії в ринковому середовищі – це проблема виживання та безперервності зростання. Різні організації вирішують цю проблему по-своєму, але в основі її лежить наполеглива праця та час для створення та реалізації конкурентних переваг. Зміст і організацію цієї роботи розкриває концепція стратегічного управління. Суть цієї теорії полягає у відповіді на запитання: «Як страховик повинен господарювати в динамічному, динамічному та невизначеному середовищі?» Відповідь на це запитання передбачає не лише аналіз та оцінку навколишнього середовища та прогнозування того, як воно зміниться з часом, але й створення такої системи управління, яка постійно підтримує зв'язок між навколишнім середовищем, природою та результатами.

Ключовою складовою цієї системи є підсистема управління фінансовою стійкістю UNIQA INSURANCE GROUP. Коли страховик реалізує послугу, яку вимагає даний ринок, характер діяльності страхової компанії відповідає навколишньому середовищу, і в той же час результат діяльності відповідатиме очікуванням керівництва. Цей стан забезпечується якісним і своєчасним виконанням усіх функцій управління: прогнозування, планування, організації, ініціативи, координації та контролю, а також належним рівнем можливих складових: кваліфікації фахівців, матеріально-технічної бази, технології страхування, тощо. У разі порушення правил очікуваний результат не буде досягнутий і, відповідно, страхова компанія зазнає збитків у такий спосіб, що істотно знизить довіру до неї.

Причини відмінностей можуть бути різними, але всі вони поділяються на дві групи: поточні та стратегічні. До поточних причин можна віднести все, що впливає на економічну ефективність страхової послуги та її просування на ринок (погана організація реклами, недостатня потужність, зниження якості через організаційні проблеми тощо). До стратегічних факторів відносять ті, що впливають на досягнення цілей страхової компанії: помилки у визначенні попиту на ліквідність, помилки у виборі рівня характеристик страхової послуги, вибір невідповідного часу виходу страхової послуги на ринок тощо. Наявні невідповідності будуть усунені шляхом оперативного управління за допомогою таких дій, як стратегічна неузгодженість, коригування або зміна цілей страхової компанії, впровадження диверсифікації, створення нових типів організаційного менеджменту тощо.

Важливою частиною системи антикризового управління UNIQA INSURANCE GROUP є широке використання механізмів фінансової стабілізації. Успішне впровадження цих методів допоможе уникнути наслідків проблеми та прискорить темпи економічного розвитку.

Фінансова стабілізація UNIQA INSURANCE GROUP в умовах кризи включає кілька кроків:

1. Відновити платоспроможність страховика шляхом реалізації низки невідкладних фінансових заходів та виявлення причин збитків.
2. Відновити фінансову стабільність до безпечного рівня та підготувати шляхи її зміцнення за допомогою тактичних методів фінансової стабілізації.
3. Зміна фінансової стратегії для прискорення економічного зростання.

У системі заходів, спрямованих на фінансову стабілізацію в умовах кризи, найбільшу увагу UNIQA INSURANCE GROUP має приділяти відновленню рівня фінансової стабільності та зміцненню її рівня – запоруки уникнення втрат та фундаментальної основи.

У загальному вигляді стратегічне управління фінансовою стійкістю – це діяльність, що здійснюється в умовах зовнішнього середовища, що постійно змінюється, щодо вибору обсягу та форми дій для досягнення довгострокових

цілей страхової компанії. Вибір альтернативних стратегій управління фінансовою стійкістю UNIQA INSURANCE GROUP передбачає розгляд можливих варіантів, оцінку їх реальної ефективності та розробку відповідно комплексу взаємопов'язаних заходів. Оцінюючи ефективність цих заходів, слід підкреслити, що важливо враховувати не тільки вплив на навколишнє середовище, але й вплив прийнятих рішень на кінцевий результат. Здійснення економічного вибору – це обробка серії інформаційних повідомлень для прийняття рішення про дію, яка сама відноситься до інших одиниць прийняття рішень. Фундаментальною проблемою прийняття рішень є невизначеність, викликана недосконалою інформацією. Інформація є ключовим компонентом системи управління фінансовою стійкістю, яка формує систему припущень, необхідних для прийняття рішень. Проведені дослідження дозволяють зробити висновок, що організація управління фінансовою безпекою в UNIQA INSURANCE GROUP сприяє зміцненню фінансового стану, система управління страхуванням створює ефективну основу для заходів антикризової політики. У період ринкової трансформації економіки в Україні, в складних умовах, фінансово захищена компанія – це та, яка використовує збалансований і розумний підхід до використання та управління своїми фінансовими ресурсами, має чіткі засоби контролю та швидко реагує на будь-які внутрішні чи зовнішні загрози.

Загрози фінансовій безпеці UNIQA INSURANCE GROUP поділяються на внутрішні та зовнішні за місцем їх виникнення та на об'єктивні та суб'єктивні відповідно до їх сприйняття та рівня усвідомлення. Внутрішні ризики здебільшого викликані неадекватною фінансово-економічною політикою компанії. Помилки, зловживання структурних підрозділів та окремих спеціалістів; відсутність контролю для захисту фінансової інформації; помилки в управлінні фінансами.

З метою забезпечення фінансової безпеки страхової компанії, як і інших комерційних установ, обов'язком державних органів є захист національних

фінансово-економічних інтересів і запобігання впливу зовнішніх і внутрішніх загроз.

Серед внутрішніх заходів забезпечення фінансової безпеки UNIQA INSURANCE GROUP тією чи іншою мірою реалізуються:

- інформаційна безпека (захист баз даних, розподіл прав доступу до інформації, захист від помилок програмного забезпечення);
- створення чіткого плану дій страхових підрозділів і основних спеціалістів і контроль за його дотриманням (впровадження принципів управління якістю);
- фінансовий аналіз клієнтів перед укладенням договору страхування та запобігання різноманітним шахрайствам з використанням нових технологій (використання антикласової інформації, публікації про фінансові махінації тощо);
- створення, ведення та використання «чорних списків» клієнтів;
- проведення заходів щодо підвищення рівня страхової культури населення.

Основні методи забезпечення фінансової безпеки страхового ринку з боку держави:

- підвищення якості життя населення;
- встановлення вимог до діяльності компаній з іноземним капіталом;
- створення методів і параметрів фінансово-економічної політики у сфері страхової діяльності, що зменшують або зменшують вплив негативних ситуацій;
- включення до діяльності регуляторного державного органу функції моніторингових зон (територій), необхідної з точки зору проникнення та зворотного впливу вітчизняних страхових компаній;
- належне дотримання національних інтересів у сфері страхування, що слугує фінансовій безпеці держави.

Основним чинником, що впливає на рівень рентабельності страхової діяльності UNIQA INSURANCE GROUP, є не витрати на утримання компанії, а рівень оплати.

Пріоритетним напрямом фінансового менеджменту має бути вдосконалення політики управління витратами. Враховуючи високу забезпеченість страхових резервів власним капіталом, П UNIQA INSURANCE GROUP має вдосконалити політику реструктуризації для забезпечення розподілу відповідальності між страховиком та перестраховиком. Щодо управління активами для підвищення ефективності страхової діяльності UNIQA INSURANCE GROUP, необхідно розвивати нові підходи та інструменти для прийняття обґрунтованих рішень, формування інвестиційного портфеля, збільшення частки страхових резервів у джерелах фінансових ресурсів.

У UNIQA INSURANCE GROUP важливо визначити декілька завдань, які мають бути пріоритетними для запобігання ризикам у фінансовій безпеці, зокрема:

- забезпечити та підтримувати високий рівень кваліфікації співробітників;
- забезпечення розвитку технічних і технологічних навичок і можливостей організації для досягнення бажаного рівня конкуренції;
- досягти високої ефективності корпоративного управління;
- забезпечити фінансову стабільність та економічне зростання UNIQA INSURANCE GROUP.

Висновки до Розділу 2

1. UNIQA Insurance Group є однією з провідних страхових груп в Австрії та на основних ринках Центральної та Східної Європи. 21 300 співробітників і торгові партнери обслуговують понад 15,5 мільйонів клієнтів у 17 країнах Європи.

Загальна кількість договорів страхування «УНІКА» за 2018-2022 рр. має

позитивну тенденцію. Середня страхова сума також має тенденцію до збільшення протягом аналізованого періоду 2018-2022 років.

2. Отримані дані свідчать про те, що UNIQA INSURANCE GROUP за 2018-2022 рр. не має високого рівня фінансової безпеки, адже показники майнового стану, ліквідності, фінансової незалежності та ефективної діяльності мають значення, менше за нормативне.

3. Метою фінансового менеджменту UNIQA INSURANCE GROUP є не тільки досягнення максимального процвітання компанії або загальної вартості задіяного у справі капіталу, а й забезпечення фінансової стабільності та ефективності діяльності.

Найважливішим для страхової діяльності є здатність UNIQA INSURANCE GROUP правильно оцінювати та управляти загрозами (ризиками), оскільки існує пряма залежність між ризиками, які приймає страховик, ризиками, які виникають у страховій діяльності, та фінансовим станом.

Враховуючи це, UNIQA INSURANCE GROUP повинна здійснювати ідентифікацію ризиків (ідентифікувати та контролювати ризики), організовувати та вести відповідний статистичний облік, аналізувати та обробляти зібрані дані, негайно реагувати на зміни динаміки ризиків.

У своїй діяльності UNIQA INSURANCE GROUP наражається на різноманітні ризики, включаючи ризики, за які вона несе відповідальність, і ризики, що виникають через середовище, в якому працює. Це потребує створення системи моніторингу фінансової безпеки UNIQA INSURANCE GROUP, яка включає механізми та інструменти реагування на порушення нормальної діяльності страховика, загрози фінансовій стабільності. Визначення поняття «фінансова гарантія страховика» є дуже широким і містить кілька підходів до його значення.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ UNIQA INSURANCE GROUP

3.1 Актуальні проблеми управління фінансовою безпекою страхових компаній в Україні

З 2019 року діяльність страхових компаній в Україні здійснюватиметься в умовах інституційних змін. Основними нововведеннями є нормативні зміни Національного банку України (НБУ) та процедури ліцензування страхової діяльності. У період постійного стресу через такі зміни фінансова безпека страхової компанії є пріоритетом, який полягає у підвищенні рівня захисту фінансових інтересів усіх учасників страхових відносин.

Крім того, війна в Україні спричинила багато катастрофічних аварій у важливих видах діяльності, що вплинуло на якість активів, платоспроможність, фінансову стабільність та переривання процедур забезпечення прибутковості страховиків. Тому необхідність подолання загроз, що виникають внаслідок дії економічних змін у негативних ситуаціях чи економічних умовах, актуалізує питання фінансової безпеки в умовах воєнного стану.

Важливою ознакою фінансової безпеки страхової компанії є здатність ідентифікувати внутрішні та зовнішні ризики для забезпечення процесу виконання зобов'язань за договором страхування. Беручи до уваги важливість забезпечення належної фінансової безпеки шляхом подолання ризиків для своєї діяльності, страхові компанії повинні переглянути свої системи моніторингу для захисту своїх ресурсів відповідно до переглянутих нормативних вимог, а саме:

- 1) здійснити оцінку професійної компетентності персоналу, актуалізувати фінансове забезпечення;

2) поставити до корпоративного управління та внутрішнього контролю жорсткі вимоги, в тому числі до фінансових показників, щодо вдосконалення систем управління ризиками, посилення вимог до приймання активів та їх якості, структури та оцінки достатності капіталу тощо.

«Для здійснення цієї діяльності до 2020 року страховикам було достатньо дотримання таких напрямків: наявність статутного капіталу, сплаченого у визначеному законодавством розмірі; створення страхових резервів з урахуванням вимог безпеки та прибутковості, а також їх правильний розподіл; перевищення фактичного запасу платоспроможності страхової компанії над розрахунковим резервом контролю; дотримання основних стандартів страхових компаній, визначених нормативним законодавством» [2].

Для страхових компаній такий перелік пріоритетних напрямків діяльності є основою для побудови їх ефективної фінансової безпеки, а будь-які операційні зміни створюватимуть додаткові виклики для системи управління фінансовими ресурсами фінансових установ. Тому з грудня 2020 року НБУ як регулятор доповнив цей перелік вимогами щодо корпоративного управління, управління ризиками та внутрішнього контролю.

Показниками, які свідчать про якість вимог до страховиків, є наявність заходів впливу, зовнішніх аудитів, своєчасне надання звітності, фінансові послуги та управління ризиками, дотримання вимог щодо захисту прав споживачів.

Розширення обсягу показників оцінки фінансової безпеки страховиків орієнтоване на виконання умов визначення ризику їх діяльності, що є найважливішим в державі в умовах воєнного стану. Але на сьогоднішній день в Україні немає універсального підходу, тому існує проблема з необхідністю методики запровадження оцінки ризиків. «Крім того, через війну в Україні регулятор не має можливості запровадити єдині методи забезпечення фінансової безпеки на ринку фінансових послуг, що призводить до хаотичної оцінки кожної окремої ситуації. У будь-якому разі відкладені зміни в оцінці ризиків НБУ будуть, тому страховикам радять до них готуватися» [13].

Удосконалення системи регулювання діяльності страхових компаній сприятиме реалізації підходів щодо захисту прав користувачів страхових послуг та відновленню довіри клієнтів до страхування. Крім того, пошук ефективних методів забезпечення ефективного функціонування страхових компаній можливий за умови створення ефективного методу управління фінансовою безпекою останніх. Важливим є забезпечення фінансової безпеки окремого страховика під час формування в Україні стабільного страхового ринку та запровадження елементів регулювання страхової діяльності.

Фінансова безпека страхової компанії – це здатність страховика забезпечити стабільність фінансово-економічного розвитку; забезпечення стабільності платіжно-розрахункових відносин і основних фінансово-економічних параметрів; для уникнення впливу зовнішніх кризових ситуацій і цілеспрямованих заходів на фінансову стійкість страхової компанії, для запобігання виходу капіталу за межі впливу страховиків, для запобігання конфліктам між власниками різних рівнів щодо розподілу та використання ресурсів страхової компанії; залучення та найкраще використання коштів іноземних та вітчизняних партнерів.

Основною характеристикою успішної діяльності страхової компанії є фінансова безпека. Вона базується на ліквідності, ефективності, фінансовій стійкості та показує фінансовий стан страхової компанії в довгостроковій перспективі. Ця теорія залежить від наявності фінансових ресурсів та рівня управління фінансами страхової компанії і є основою забезпечення фінансової стійкості страхової компанії. Розвиток страхового ринку і водночас відсутність достовірної інформації про діяльність страхових організацій створюють умови для здійснення різноманітних протиправних дій учасниками господарських відносин, серед яких фігурує шахрайство.

«Оскільки економічні збитки можуть досягати таких масштабів, виникає необхідність створення системи економічної безпеки у сфері страхування. Серед основних суб'єктів забезпечення – правоохоронні органи та переважно органи внутрішніх справ» [42].

Завданнями, які необхідно вирішити для розвитку економічно безпечного, прозорого та контрольованого страхового ринку, на нашу думку, є:

- 1) зміст страхування та його взаємозв'язок із системою економічної безпеки;
- 2) виявлення особливих умов утворення страхової установи;
- 3) проаналізувати та перевірити розвиток страхового ринку в Україні;
- 4) визначити критерії оцінки економічної безпеки страхової компанії;
- 5) демонстрація ролі органів внутрішніх справ у відображенні кримінальної загрози страхового ринку;
- 6) підготовка рекомендацій щодо вдосконалення діяльності органів внутрішніх справ щодо забезпечення економічної безпеки у сфері страхування;
- 7) запропонувати алгоритм взаємодії служб безпеки страхових компаній з органами внутрішніх справ у сфері обміну інформацією.

Економічно ефективна страхова компанія захищає інтереси як засновників, так і страхувальників і забезпечує фінансову безпеку в обмежений час і в необмежених конкурентних умовах.

3.2 Визначення факторів впливу на стан фінансової безпеки українських страхових компаній

З лютого 2022 року страховий ринок переживає непростий період, оскільки до існуючих загроз та ризиків, викликаних військовими діями на території України, додаються нові ризики, які створюють загрозу фінансовій безпеці страхувальникам [7].

Серед них:

1. Надання неповної та недостовірної інформації про фінансовий стан страхувальника.
2. Недотримання вимог страхувальників щодо платоспроможності та ризику.
3. Втрата майна внаслідок війни.

«4. Невиконання зобов'язань перед полісами військового медичного страхування в державах, де областях військові дії.

5. Невиконання страховиками своїх зобов'язань» [14].

Основні виклики, з якими зіткнувся український страховий ринок під час війни:

1. Повернення регуляторних вимог.

Коли російська федерація почала повне вторгнення в Україну, Національний банк пом'якшив регуляторні вимоги для покращення функціонування ринку воєнного часу. Але через деякий час НБУ почав фіксувати ознаки невиконання окремими компаніями критичних фінансових норм і ризикову діяльність. Щоб не допустити погіршення ситуації на ринку, НБУ вирішив покращити регуляторні вимоги. «Національний банк відреагував на зобов'язання надавати своєчасну та повністю достовірну звітність, отримувати інформацію про фінансовий стан і діяльність учасників страхового ринку та оперативно їх подолати у разі виникнення непередбачених обставин. Аудити, порушення рішень страховиків та заходи щодо виявлення ризиків повертаються страховикам» [37].

2. Страхування від нещасних випадків на військових територіях. До 2022 року більшість українських страхових компаній не мали страхового продукту відшкодування від нещасних випадків на військових. Але враховуючи ситуацію на території України, страхові компанії почали розвивати такий продукт. З грудня 2022 року громадяни України зможуть страхувати своє майно від дії снарядів, вибухових речовин, куль, руйнування будівель, мінування території, вибухів і пожеж. Також є можливість застрахуватися від війни.

3. Виконання зобов'язань за договором добровільного медичного страхування Серйозним викликом для страховиків є виконання зобов'язань за договором добровільного медичного страхування в областях, де ведуться військові дії. Проте українські страхові компанії змогли пристосуватися до обставин. Багато страховиків запровадили можливість надання медичної консультації в онлайн-форматі в регіонах, де фізично важко дістатися до

лікарні. Після початку повномасштабного вторгнення Національний банк України порадив страховикам використовувати дистанційні методи розрахунків, надати можливість вибору електронних документів і копій важливих документів, спростити процес вирішення справ зі страховими випадками.

Загалом до основних факторів, що забезпечують належний рівень фінансової безпеки страхового ринку, належать: «аналіз страхової діяльності страхових компаній, оцінка показників страхової діяльності, концентрація та монополізація страхового ринку, волатильність фінансових показників» [38].

Систему фінансової безпеки Uniqa Insurance Group слід розробляти на стратегічному рівні з урахуванням потреб розвитку компанії. А будь-які управлінські рішення та реалізовані відповідно до них дії призводять до певних змін, тому управління будь-яким окремим напрямом у страховій галузі можна розглядати як управління розвитком (змінami). Водночас прийняття рішень щодо розвитку є частиною стратегічного управління.

Відповідно, як учасники системи управління розвитком страхової діяльності, пропонуємо страховій компанії приймати рішення щодо управління (стратегії) різними видами діяльності (розширення переліку страхових послуг), реорганізації (фінансування, оптимізація, організаційна структура), інтеграція, нарощування потенціалу (наприклад, інвестицій) та забезпечення фінансової безпеки.

Формулювання стратегії розвитку українських страхових компаній має ґрунтуватися на результатах систематичного конкурентного аналізу.

Комплекс стратегій розвитку українських страховиків має включати наступне:

1. Стратегія стабільності та фінансової безпеки страхової компанії (захист набутої позиції на ринку). При цьому така стабільність постійно змінюється, оскільки страхова компанія живе на ринку, про зміну умов приймають рішення інші учасники, тому навіть підтвердження отриманого потребує заходів щодо адаптації до змін.

2. Стратегія розширення страхової компанії (розробка нових продуктів, вихід на нові ринки, розширення клієнтської бази, диверсифікація страхового портфеля тощо).

Забезпечення фінансової безпеки страхового ринку має здійснюватися в рамках системного підходу шляхом вивчення фінансового ринку як складної економічної системи, формування стратегії розвитку страхового ринку для підтримки необхідного рівня фінансування.

Страховий ринок як ринок складається з трьох основних взаємопов'язаних елементів, таких як бізнес (попит і пропозиція страхових послуг), суб'єкти (страхування, страховики та страхування), а також система регулювання та інфраструктура. Відповідно до принципів системного аналізу середовища страхового ринку необхідно виділити його власні організаційно-правові, інституційні, галузеві, регіональні підсистеми для з'ясування можливих загроз фінансовій безпеці. Крім того, важливо враховувати інтеграційні процеси на українському страховому ринку, наприклад, консолідацію компаній на одному рівні ринку або розвиток виробничих відносин за рахунок об'єднання фінансових структур між різними підрозділами. «Фінансовий ринок, що призводить до інтеграції фінансового капіталу. Вітчизняний фінансовий ринок характеризується взаємовпливом різних його частин, а найбільш поширеною є взаємодія банківського та страхового секторів» [6].

На жаль, неминучим результатом кожної війни є руйнування та спустошення. У свою чергу, страхування, як правило, є механізмом, покликаним забезпечити відшкодування збитків та відшкодування збитків. Однак з будь-якого правила є винятки, і для страхування війна різна.

Звичайно, положення договору страхування різних страхових компаній щодо військових випадків відрізняються, і важливо вивчати умови конкретного договору в кожному окремому випадку. Проте майже всі договори страхування містять у тій чи іншій формі положення про те, що збитки, спричинені військовими діями, не є страховим випадком. Ключовим тут є належне

розуміння існування причинно-наслідкового зв'язку між військовими діями та описаною шкодою. Тобто запровадження воєнного стану саме по собі не повинно бути приводом для неприйняття справи як гарантії та відмови у наданні страхового відшкодування.

Після 24 лютого поточного року настання страхового випадку на тимчасово окупованій території не повинно бути підставою для відмови у виплаті страхового відшкодування. Так само тимчасове володіння новими територіями не повинно впливати на дійсність договору страхування товарів, що знаходяться на такій території (якщо договір страхування не вказано прямо).

Навіть якщо є пошкодження/знищення майна, наприклад у Харкові чи Херсоні, лише територіального розташування цього майна недостатньо для відмови у виплаті страхового відшкодування. Щоб не прийняти страхове відшкодування, необхідно довести факт знищення / пошкодження майна внаслідок насильства. У нинішній ситуації розслідувати такі ситуації може бути дуже складно, оскільки активні зіткнення не завжди дозволяють оглянути майно та з'ясувати причини втрати/псування.

Якщо характер збитків однозначно вказує на те, що вони отримані внаслідок бойових дій, звичайний договір страхування не дозволяє отримати відшкодування.

У даному випадку існує інший вид страхування від нещасних випадків на військових, який після 2014 року певною мірою поширився на прикордонні з бойовими діями регіони. Однак через високу ціну цей вид страхування не дуже популярний і використовується в особливих випадках.

Сподіваємося, що всі збитки, не покриті договорами страхування, будуть компенсовані за рахунок витрат російської федерації та арештованих активів останньої після перемоги України.

Війна призвела до значного скорочення сум страхових компаній, які отримували страхові премії. Доходи деяких страхових компаній впали більш ніж наполовину.

Водночас у перші тижні війни продаж окремих видів страхування відзначався протилежним розвитком. Насамперед, йдеться про туристичне страхування (при необхідності, що дозволяє отримати медичну допомогу за кордоном) та про міжнародну систему страхування автомобілів «зелена карта», що зумовлено масовим відтоком іноземного населення. Наразі кількість громадян, які виїжджають за кордон, зменшилася, відповідно продаж таких видів страхування повертається до нормального рівня.

За нинішнього стану справ страховий ринок не має підстав дивитися оптимістично в найближче майбутнє. Слід зазначити, що страхування не є однією з основних галузей економіки. Страхування можна розглядати як «розкіш», додатковий інструмент для зниження ризиків. Тому після перемоги зрозуміло, що фінансові ресурси підуть не на страхування, а на інфраструктуру, житло, заводи, будівництво транспорту. Наприклад, щоб застрахувати майно, його спочатку потрібно перебудувати або придбати. В умовах обмежених фінансових ресурсів кошти спрямовуються на першочергові потреби, тому питання страхування відходить на другий план, а може й більше.

Мабуть, винятком можуть бути лише окремі види обов'язкового страхування, наприклад, обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів. Враховуючи обов'язковість даного виду страхування, якщо обсяг продажів і скорочуватиметься, то не за добровільними видами страхування.

Тому страхування є сферою підтримки, на яку уряд має звернути особливу увагу та запровадити заходи для підтримки галузі, наприклад, шляхом зменшення податкового тягаря чи коригування нормативних вимог.

3.3 Напрями удосконалення системи управління фінансовою безпекою страхових компаній України

У сучасному складному фінансовому ландшафті довіра та прозорість відіграють ключову роль у забезпеченні страхового бізнесу. Одним з важливих

інструментів, який зміцнює цю довіру, є аудит внутрішнього контролю над фінансовою звітністю. За своєю суттю аудит оцінює операційну ефективність внутрішніх процесів страховиків та засобів контролю, які захищають її фінансову звітність від спотворення, випадкового чи навмисного.

Внутрішній контроль над фінансовою звітністю страховиків відноситься до процесів, процедур і політик, запроваджених організацією для забезпечення точності, надійності та цілісності її фінансової звітності. Ці засоби контролю призначені для захисту фінансових даних від неточностей, спотворень і шахрайства, таким чином гарантуючи, що аудит фінансових звітів забезпечує правдиве уявлення про фінансовий стан і результати діяльності організації.

Основна мета контролю для Uniq Insurance Group полягає в тому, щоб надати зацікавленим сторонам, включаючи інвесторів, кредиторів і регуляторів, довіру до фінансової звітності організації через аудиторські докази та аудиторські звіти. Запроваджуючи ефективні засоби внутрішнього контролю, Uniq Insurance Group може забезпечити достатню впевненість у тому, що її фінансові звіти не містять суттєвих викривлень через помилки чи шахрайство (також відомий як оцінений ризик суттєвих викривлень) або іншої комбінації недоліків.

Внутрішній контроль компанії відіграє вирішальну роль у процесі фінансової звітності страховиків. Їх важливість можна зрозуміти з кількох точок зору:

Забезпечення точності та надійності. Внутрішній контроль розроблено для того, щоб гарантувати, що фінансові операції записуються точно та послідовно. Аудит вимірює ефективність внутрішнього контролю. Це гарантує, що фінансові звіти відображають справжній фінансовий стан і результати діяльності організації, надаючи зацікавленим сторонам надійну інформацію.

Запобігання шахрайству та помилкам. Ефективні засоби внутрішнього контролю можуть запобігти чи зменшити виникнення помилок, чи то ненавмисних, чи то через шахрайські дії. Вони діють як система стримувань і

противаг, запобігаючи та виявляючи аномалії, які можуть спотворити фінансову звітність.

Підвищення операційної ефективності: окрім забезпечення точності фінансової звітності, внутрішній контроль також може сприяти підвищенню операційної ефективності шляхом стандартизації процедур, зменшення надмірності у фінансовій інформації та оптимізації процесів ефективності роботи в організаціях, що надають послуги.

Захист активів: засоби внутрішнього контролю, особливо пов'язані з управлінням активами та безпекою, захищають активи організації від крадіжки, неправильного використання або втрати. Це не тільки зберігає вартість акціонерів, але й забезпечує ефективне використання активів у бізнес-цілях.

Підвищення підзвітності та відповідальності: Надійна система внутрішнього контролю встановлює чіткі межі підзвітності та відповідальності всередині організації. Це гарантує, що ролі та обов'язки, пов'язані з фінансовою звітністю, чітко визначені та що особи несуть відповідальність за свої дії.

Зміцнення довіри зацікавлених сторін. Зацікавлені сторони, включаючи інвесторів, кредиторів, співробітників і регулятори, підвищили довіру до фінансової звітності організації, коли вони знають, що існує сильний внутрішній контроль. Ця довіра необхідна для залучення капіталу, забезпечення кредиту та підтримки сприятливої репутації на ринку.

Підтримка прийняття рішень: точна фінансова звітність має вирішальне значення для процесів прийняття рішень керівництвом. Внутрішній контроль гарантує, що фінансові дані, які використовуються для прийняття стратегічних та оперативних рішень, є точними та надійними.

Концепція «п'яти внутрішніх засобів контролю» часто відноситься до п'яти компонентів внутрішнього контролю. Ці компоненти забезпечують комплексне уявлення про внутрішній контроль і вважаються важливими для ефективного внутрішнього контролю за фінансовою звітністю та аудитом. Ось п'ять компонентів:

Контрольне середовище:

- являє собою організаційну культуру та основу для інших компонентів.
- охоплює цілісність та етичні цінності організації, філософію та стиль управління, спосіб розподілу повноважень і відповідальності керівництвом, а також організацію та розвиток своїх людей.
- середовище сильного контролю задає тон організації, впливаючи на контрольну свідомість її людей.

Оцінка ризику:

- передбачає ідентифікацію суб'єктом господарювання та аналіз ризиків, пов'язаних із досягненням його цілей.
- розглядає внутрішні та зовнішні фактори, які можуть вплинути на здатність організації точно записувати, обробляти та звітувати про фінансові дані.
- допомагає організаціям визначити, як слід керувати ризиками та які засоби контролю слід запровадити.

Контрольна діяльність:

- фактичні політики та процедури, які допомагають забезпечити виконання вказівок керівництва.
- включають низку видів діяльності, як-от затвердження, авторизації, перевірки, узгодження, перевірки операційної ефективності та безпеку активів.
- здійснюється на різних рівнях, у тому числі на рівні бізнес-процесів і в масштабах компанії.

Інформація та комунікація:

- ефективні інформаційні та комунікаційні системи забезпечують збір, оцінку, обробку та передачу відповідної інформації потрібним людям у потрібний час.
- цей компонент гарантує, що співробітники мають інформацію, необхідну для виконання своїх обов'язків, і що в організації існує двосторонній потік інформації.

Моніторинг:

– включає поточні або окремі оцінки, щоб переконатися, що кожен з інших чотирьох компонентів ефективно розроблений і працює ефективно.

– можна здійснювати за допомогою поточних заходів, окремих оцінок або комбінації обох.

– результати моніторингової діяльності слід оцінювати за критеріями, а про недоліки слід повідомляти особам, відповідальним за коригувальні дії, включаючи вище керівництво та раду директорів.

Ці п'ять компонентів, якщо вони ефективно розроблені та функціонують разом, забезпечують розумну впевненість щодо досягнення суб'єктом господарювання цілей фінансової звітності. Аудитори зазвичай оцінюють структуру та ефективність цих засобів контролю як частину своїх аудиторських процедур.

Кожен фінансовий процес не несе однакового рівня внутрішнього ризику. Оцінка ризиків допомагає підприємствам точно визначити, де можуть бути вразливі місця, дозволяючи їм віддавати пріоритет певним сферам над іншими. Розуміючи, де є найбільші ризики, Uniqa Insurance Group можуть ефективніше розподіляти ресурси, спрямовуючи увагу та зусилля на сфери високого ризику, які потребують суворого нагляду. Багато регуляторних органів вимагають проведення оцінки ризиків як частину процесу фінансової звітності. Проводячи ці оцінки, Uniqa Insurance Group не лише дотримується таких нормативних стандартів, але й підвищує довіру зацікавлених сторін.

Стратегічні та операційні рішення керівництва щодо забезпечення фінансової безпеки страховика залежать від точних фінансових даних. Надійний процес оцінки ризиків підкреслює цю точність, гарантуючи, що керівництво має надійну основу для прийняття обґрунтованого вибору. Заздалегідь визначаючи та пом'якшуючи потенційні підводні камені, оцінка ризиків гарантує, що фінансові висновки, які керують цими рішеннями, є обґрунтованими.

Окрім миттєвих переваг, регулярна оцінка ризиків, яка є частиною циклу фінансової звітності, прокладає шлях для постійного вдосконалення. Вони

пропонують уявлення про сфери, які можуть потребувати доопрацювання або перегляду, такі як загальні засоби контролю, засоби контролю на рівні об'єкта та будь-які слабкі сторони політики інформаційної системи. Крім того, вони сприяють створенню культури, в якій ризики активно визнаються та керуються ними, а не відсуюються або ігноруються. Оцінка ризику служить і компасом, і щитом. Він спрямовує організації до точної звітності, захищає від потенційних пасток і сприяє культурі проактивного управління ризиками, гарантуючи, що фінансові звіти є опорою надійності та довіри і формування майбутньої фінансової стійкості.

Висновки до Розділу 3

1. Важливою ознакою фінансової безпеки страхової компанії є здатність ідентифікувати внутрішні та зовнішні ризики для забезпечення процесу виконання зобов'язань за договором страхування.

Беручи до уваги важливість забезпечення належної фінансової безпеки шляхом подолання ризиків для своєї діяльності, страхові компанії повинні переглянути свої системи моніторингу для захисту своїх ресурсів відповідно до переглянутих нормативних вимог, а саме: здійснити оцінку професійної компетентності персоналу, актуалізувати фінансове забезпечення; поставити до корпоративного управління та внутрішнього контролю жорсткі вимоги, в тому числі до фінансових показників, щодо вдосконалення систем управління ризиками, посилення вимог до приймання активів та їх якості, структури та оцінки достатності капіталу тощо.

2. З лютого 2022 року страховий ринок переживає непростий період, оскільки до існуючих загроз та ризиків, викликаних військовими діями на території України, додаються нові ризики, які створюють загрозу фінансовій безпеці страховикам. Серед них: надання неповної та недостовірної інформації про фінансовий стан страховика; недотримання вимог страховиків щодо платоспроможності та ризику; втрата майна внаслідок війни; невиконання

зобов'язань перед полісами військового медичного страхування в державах, де областях військові дії; невиконання страховиками своїх зобов'язань.

У сучасному складному фінансовому ландшафті довіра та прозорість відіграють ключову роль у забезпеченні страхового бізнесу. Одним з важливих інструментів, який зміцнює цю довіру, є аудит внутрішнього контролю над фінансовою звітністю. За своєю суттю аудит оцінює операційну ефективність внутрішніх процесів Uniq Insurance Group та засобів контролю, які захищають її фінансову звітність від спотворення, випадкового чи навмисного.

Внутрішній контроль над фінансовою звітністю Uniq Insurance Group відноситься до процесів, процедур і політик, запроваджених організацією для забезпечення точності, надійності та цілісності її фінансової звітності. Ці засоби контролю призначені для захисту фінансових даних від неточностей, спотворень і шахрайства, таким чином гарантуючи, що аудит фінансових звітів забезпечує правдиве уявлення про фінансовий стан і результати діяльності організації.

Кожен фінансовий процес не несе однакового рівня внутрішнього ризику. Оцінка ризиків допомагає підприємствам точно визначити, де можуть бути вразливі місця, дозволяючи їм віддавати пріоритет певним сферам над іншими. Розуміючи, де є найбільші ризики, страховики можуть ефективніше розподіляти ресурси, спрямовуючи увагу та зусилля на сфери високого ризику, які потребують суворого нагляду. Багато регуляторних органів вимагають проведення оцінки ризиків як частину процесу фінансової звітності. Проводячи ці оцінки, страховик не лише дотримується таких нормативних стандартів, але й підвищує довіру зацікавлених сторін.

ВИСНОВКИ

1. Враховуючи наукові розробки з питань фінансової безпеки страхових компаній та власні напрацювання про фінансову безпеку, можна сказати, що фінансова стійкість страхової компанії полягає в забезпеченні стабільності фінансово-економічного розвитку страховика; забезпечувати стабільність платіжних розрахункових відносин (зобов'язань) та основних фінансово-економічних показників; уникнення впливу зовнішніх кризових ситуацій та свідомо інтегрованих акторів (уряду, компаній, груп), усунення тіньових структур на фінансову стійкість страхової компанії, запобігання потокам капіталу з-під впливу страховиків (поза контролем), запобігання конфліктам.

2. Загалом з юридичної точки зору загрози фінансовій безпеці поділяються на суб'єктивні та об'єктивні. До об'єктивних належать загрози, не пов'язані з діяльністю юридичних осіб. Вони виникають окремо від людей – свідомо і несвідомо.

Справжні небезпеки – це речі, які впливають на суспільство та людську діяльність, але їх неможливо передбачити.

Фактичні загрози – це такі природні явища, як землетруси, повені, посухи, низькі та високі температури, а також сильні вітри, епідемії та епізоотії, попередження яких вимагає значних матеріальних ресурсів для підтримки ділового циклу, життя та життя людей. Їх певною мірою можна передбачити, але не завжди можна передбачити наслідки та перебіг того чи іншого природного явища.

3. Сучасний стан страхового ринку України характеризується швидкими темпами зростання та високою конкуренцією серед страхових компаній. Через вплив зовнішнього середовища через політичну та економічну нестабільність перспектива активного зростання ринку страхових послуг є складною. Сьогодні ефективна діяльність страховиків в основному пов'язана зі здатністю страховика усунувати та запобігати негативним проявам зовнішніх і внутрішніх

ризиків та діями управлінського персоналу щодо зменшення негативного впливу ризиків.

Безпека будь-якої системи, в тому числі страхової компанії, залежить від певних дій та їх результатів. Безпека – це стан захищеності життєво важливих потреб людини, суспільства та влади від внутрішніх і зовнішніх загроз. У більшості наукових джерел проблеми національної безпеки та економічної безпеки досліджувалися у взаємозв'язку з безпекою. На рівні бізнес-інституцій розгляду різноманітних питань фінансової безпеки приділяється мало уваги. З точки зору багатства, фінансова безпека працює для захисту фінансових потреб бізнесу на всіх рівнях фінансових відносин, а також для задоволення його власних потреб і виконання своїх зобов'язань.

4. UNIQA Insurance Group є однією з провідних страхових груп в Австрії та на основних ринках Центральної та Східної Європи. 21 300 співробітників і торгові партнери обслуговують понад 15,5 мільйонів клієнтів у 17 країнах Європи.

Загальна кількість договорів страхування «УНІКА» за 2018-2022 рр. має позитивну тенденцію. Середня страхова сума також має тенденцію до збільшення протягом аналізованого періоду 2018-2022 років.

5. Отримані дані свідчать про те, що UNIQA INSURANCE GROUP за 2018-2022 рр. не має високого рівня фінансової безпеки, адже показники майнового стану, ліквідності, фінансової незалежності та ефективної діяльності мають значення, менше за нормативне.

6. Метою фінансового менеджменту UNIQA INSURANCE GROUP є не тільки досягнення максимального процвітання компанії або загальної вартості задіяного у справі капіталу, а й забезпечення фінансової стабільності та ефективності діяльності.

Найважливішим для страхової діяльності є здатність UNIQA INSURANCE GROUP правильно оцінювати та управляти загрозами (ризиками), оскільки існує пряма залежність між ризиками, які приймає страховик, ризиками, які виникають у страховій діяльності, та фінансовим станом.

Враховуючи це, UNIQA INSURANCE GROUP повинна здійснювати ідентифікацію ризиків (ідентифікувати та контролювати ризики), організовувати та вести відповідний статистичний облік, аналізувати та обробляти зібрані дані, негайно реагувати на зміни динаміки ризиків.

У своїй діяльності UNIQA INSURANCE GROUP наражається на різноманітні ризики, включаючи ризики, за які вона несе відповідальність, і ризики, що виникають через середовище, в якому працює. Це потребує створення системи моніторингу фінансової безпеки UNIQA INSURANCE GROUP, яка включає механізми та інструменти реагування на порушення нормальної діяльності страховика, загрози фінансовій стабільності. Визначення поняття «фінансова гарантія страховика» є дуже широким і містить кілька підходів до його значення.

7. Важливою ознакою фінансової безпеки страхової компанії є здатність ідентифікувати внутрішні та зовнішні ризики для забезпечення процесу виконання зобов'язань за договором страхування. Беручи до уваги важливість забезпечення належної фінансової безпеки шляхом подолання ризиків для своєї діяльності, страхові компанії повинні переглянути свої системи моніторингу для захисту своїх ресурсів відповідно до переглянутих нормативних вимог, а саме: здійснити оцінку професійної компетентності персоналу, актуалізувати фінансове забезпечення; поставити до корпоративного управління та внутрішнього контролю жорсткі вимоги, в тому числі до фінансових показників, щодо вдосконалення систем управління ризиками, посилення вимог до приймання активів та їх якості, структури та оцінки достатності капіталу тощо.

8. З лютого 2022 року страховий ринок переживає непростий період, оскільки до існуючих загроз та ризиків, викликаних військовими діями на території України, додаються нові ризики, які створюють загрозу фінансовій безпеці українським страховикам. Серед них: надання неповної та недостовірної інформації про фінансовий стан страховика; недотримання вимог страховиків щодо платоспроможності та ризику; втрата майна внаслідок війни;

невиконання зобов'язань перед полісами військового медичного страхування в державах, де областях військові дії; невиконання страховиками своїх зобов'язань.

9. У сучасному складному фінансовому ландшафті довіра та прозорість відіграють ключову роль у забезпеченні страхового бізнесу. Одним з важливих інструментів, який зміцнює цю довіру, є аудит внутрішнього контролю над фінансовою звітністю. За своєю суттю аудит оцінює операційну ефективність внутрішніх процесів страховика та засобів контролю, які захищають її фінансову звітність від спотворення, випадкового чи навмисного.

Внутрішній контроль над фінансовою звітністю страховиків відноситься до процесів, процедур і політик, запроваджених організацією для забезпечення точності, надійності та цілісності її фінансової звітності. Ці засоби контролю призначені для захисту фінансових даних від неточностей, спотворень і шахрайства, таким чином гарантуючи, що аудит фінансових звітів забезпечує правдиве уявлення про фінансовий стан і результати діяльності організації.

Кожен фінансовий процес не несе однакового рівня внутрішнього ризику. Оцінка ризиків допомагає підприємствам точно визначити, де можуть бути вразливі місця, дозволяючи їм віддавати пріоритет певним сферам над іншими. Розуміючи, де є найбільші ризики, страховики можуть ефективніше розподіляти ресурси, спрямовуючи увагу та зусилля на сфери високого ризику, які потребують суворого нагляду. Багато регуляторних органів вимагають проведення оцінки ризиків як частину процесу фінансової звітності. Проводячи ці оцінки, страховик не лише дотримується таких нормативних стандартів, але й підвищує довіру зацікавлених сторін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аберніхіна І. Г. Оцінка ліквідності та платоспроможності страхової організації. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. № 1. С. 152–163.
2. Ачкасова С. А., Клімчук О. В. Теоретичні аспекти визначення сутності фінансової безпеки страхової компанії. *Молодий вчений*. 2016. № 5 (32). С. 4-8.
3. Базилевич В. Д. Страхування: підручник. К. : Знання, 2008. 1019 с.
4. Баранов А. Л. Особливості застосування вартісно-орієнтованого підходу в управлінні страховою компанією. *Фінанси, облік і аудит*. 2018. Випуск 2 (32). С. 20-36.
5. Боднар О. А., Хоренженко В. В., Татаренкова Ю. В. Функціонування страхового ринку України в умовах пандемії covid-19. *Ефективна економіка*. 2020. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8268> (дата звернення: 20.08.2023)
6. Бондар Є. І. Фінансова безпека страхового ринку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер. : Економічні науки. 2017. Вип. 27(3). С. 11-13.
7. Братюк В. П. Фінансово-економічна безпека діяльності страхових організацій. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/53459/1/%D0%86%D0%B2%D0%BE-%D0%B0%D0%B7%D1%82%D1%83%D1%84-%D0%B5%D0%B1%D0%B4%D1%80%D1%81%D0%B3-%D0%BC%D0%BF2018-34-36.pdf> (дата звернення 22.08.2023)
8. Братюк В.П. Фінансова безпека страхових організацій. *VII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція для здобувачів вищої освіти і молодих науковців «Інновації в об-ліково-аналітичному забезпеченні та управлінні фінансово-економічною безпекою держави, регіону, суб'єктів господарювання – міждисциплінарний підхід»*. 2018. URL:

<https://core.ac.uk/download/pdf/211007269.pdf> (дата звернення 20.08.2023)

9. Брязкало А. Є., Гладчук О. М. Кучерівська С. С. Страхування : практикум. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2020. 152 с.

10. Войтович Л.М. Управління безпекою страхових та перестрахових компаній в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер. : Економічні науки. 2014. Вип. 8(1). С. 160-163.

11. Глухова В., Крот Л. Управління ризиками діяльності страхових компаній в контексті фінансової безпеки. *Економіка та суспільство*, (54). 2023. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-81> (дата звернення 15.08.2023)

12. Гончаренко А. С., Зачосова Н. В., Коваль О. В. Стратегічні аспекти забезпечення фінансово-економічної безпеки страхових компаній у контексті розвитку конкурентоспроможного ринку страхових послуг. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. 2020. Серія Економічні науки (№ 2). С. 160–168. URL: http://eprints.cdu.edu.ua/4035/1/visnik2020-2_160-168.pdf (дата звернення 18.08.2023)

13. Давиденко Д. Фінансова безпека страхових компаній в умовах воєнного стану. *Актуальні питання фінансової безпеки* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 27 берез. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 73–76.

14. Деркач О. М. Фактори впливу на стан фінансової безпеки страхового ринку. *Бізнес Інформ*. 2012. № 6. С. 187–190.

15. Деркач О. М. Фактори впливу на стан фінансової безпеки страхового ринку. *Бізнесінформ*. 2012. № 6. С. 187–190. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2012_6_52 (дата звернення 20.08.2023)

16. Єрмошенко А.М. Механізм забезпечення фінансової безпеки страхових організацій : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.01. Київ, 2006. 19с.

17. Жабинець О.Й. Захист інформації та інформаційна безпека

страхових компаній. *Економічний часопис*. XXI. 2014. № 8 (2). С. 32–35.

18. Журавка О. С., Темченко А. Р., Федорченко В. Г. Теоретичні підходи до визначення фінансової стійкості страхових компаній. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 22(1). С. 117-122.

19. Журавка О.С., Діденко І.В., Колесник А.І. Фактори впливу на фінансову безпеку страхових компаній. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 5/5. С. 15-20.

20. Закон України «Про страхування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>

21. Заросило В. О. Загрози фінансовій безпеці та їх класифікація. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/expert/2/zagrozi-finansovij-bezpeci-ta-ih-klasifikaciya.pdf> (дата звернення 21.08.2023)

22. Карпов С. Що змінюється у страхуванні в умовах воєнного стану? URL: <https://eba.com.ua/shho-zminyuyetsya-u-strahuvanni-v-uovah-voynenogo-stanu/> (дата звернення 21.08.2023)

23. Колосівська О. Методичні підходи до оцінювання показників майнового стану підприємства. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/18071/2/ConfFMNES_2016_Kolosivska_O-Methodological_approaches_80-82.pdf (дата звернення 21.08.2023)

24. Левковець Н. П. Ідентифікація стану економічної безпеки та базові засади і заходи її забезпечення для підприємств автомобільного транспорту: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Київ, 2020. 20 с.

25. Левковець Н. П., Бабич Л. М., Теслюк Н. П., Наконечна С. А., Гуцалюк О. І. Фінансова безпека страхових компаній в умовах інституційних змін. *Ефективна економіка*. 2021. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9155> (дата звернення 22.08.2023)

26. Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави : навч. посібник. Львів, 2020. 356 с.

27. Матвійчук Л. О. Концептуальні аспекти фінансової безпеки

страхових компаній. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2013. Т. 18, Вип. 2(1). С. 30–32.

28. Нагайчук Н. Г. Інструментарій управління фінансовою безпекою страховиків. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2014. № 2. С. 195–198.

29. Омельчук Л.В. Сутнісні характеристики економічної безпеки страхової компанії з позиції теорії безпекознавства. *Ефективна економіка*. 2018. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6621> (дата звернення 22.08.2023)

30. Осадець С.С., Мурашко О.В., Фурман В.М., Баранов А.Л. Страховий менеджмент: підручник. Київ : КНЕУ, 2011. 333 с.

31. Папка О. С. Теоретичні аспекти фінансової безпеки страхових корпорацій. *Наукові записки Української академії друкарства*. 2011. № 3. С. 109-112.

32. Попроцький Н. О. Особливості управління фінансовою безпекою страхової компанії. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/104.pdf> (дата звернення 10.08.2023)

33. Про компанію. URL: https://uniqa.ua/?gclid=Cj0KCQiA4NWrBhD-ARIsAFCKwWv3BOxi3tuK0q3HRXNePNRjwxVWrE5JQnPMZVWnzbtv-OsVPG9_t8EaAgzhEALw_wcB (дата звернення 22.08.2023)

34. Романовська Ю.А., Покиньюборода А.О. Аналіз рентабельності страхових продуктів страхування життя на прикладі страхової компанії «ТАС»: Мукачівський державний університет. *Економіка і суспільство*, 2018. Вип. 16. С. 777-782.

35. Рубан О. О. Загрози фінансовій безпеці страховика: підходи до класифікації. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (8-9 листопада 2012 р.) / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»*. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. С. 176-177.

36. Рубан О. О. Фінансова безпека страхової компанії як інтегральна характеристика фінансового стану. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2011. № 33. С. 33-42.
37. Ситник Н. С., Кравцова О.В. Оцінка фінансової безпеки страхового ринку в сучасних умовах. *Бізнес Інформ*. 2019. № 10. С. 219–225. URL: https://business-inform-2019-10_0-pages-219_225.pdf (дата звернення 10.08.2023)
38. Ситник Н., Михайлюк М. Загрози та ризики фінансової безпеки страхового ринку України в умовах війни. *Молодий вчений*, 5 (117), 2022. С. 169-173.
39. Ситник Н., Тишковець М. Фінансово-економічна безпека страхової компанії та її забезпечення. *Економіка та суспільство*, (38). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-7> (дата звернення 19.08.2023)
40. Ситник Н.С., Тишковець М.М. Фінансово-економічна безпека страхової компанії та її забезпечення. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 38.7с. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1262/12166>. (дата звернення 19.08.2023)
41. Сосновська О. О. Страхування: навчальний посібник. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
42. Ткаченко Н. В. Роль стійкості регіональної мережі та ділової репутації у забезпеченні фінансової безпеки страхової компанії. *Науковий вісник Львівського національного державного університету внутрішніх справ*. Серія: економічна. № 1. 2011. С. 155-163.
43. УНІКА Огляд. URL: <https://financer.com/ua/kompania/uniqa/> (дата звернення 10.08.2023)
44. Фролов С. М. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. екон. і юрид. спеціальностей Суми: ДВНЗ УАБС НБУ, 2015. 332 с.
45. Фурман В. М. Особливості управління економічною безпекою сучасних страхових компаній як одного із видів фінансових установ. *Агросвіт*. 2015. № 15. С. 20–25.

46. Юнін О. С. Фінансово-економічна безпека: теоретико-правові аспекти. Дніпро. Видавець Біла К.О., 2023. 350 с.

47. Яворська Т.В. Концептуальні положення гарантування безпеки страхових компаній в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 4. С. 668–673.

48. What Is an Audit of Internal Control Over Financial Reporting?. URL: <https://reciprocity.com/blog/what-is-an-audit-of-internal-control-over-financial-reporting/> (дата звернення 10.08.2023)

АНОТАЦІЯ

Мартинюк А.Ю. Управління фінансовою безпекою українських страхових компаній - Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Чернівці, 2023.

У кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні основи управління фінансовою безпекою українських страхових компаній, проаналізовано індикатори фінансової безпеки за 2018-2022 роки, обґрунтовано напрямки вдосконалення процесу управління фінансовою безпекою українських страхових компаній.

Ключові слова: страхова компанія, фінансова безпека, управління, ринок страхових послуг, страхування.

SUMMARY

Martyniuk A. Financial Security Management of Ukrainian Insurance Companies - Manuscript. Qualification work for the acquisition of the second (master's) level of higher education in the specialty 072 "Finance, Banking and Insurance." Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2023.

The qualification work explores the theoretical foundations of financial security management in Ukrainian insurance companies, analyzes financial security indicators for the years 2018-2022, and justifies directions for improving the process of financial security management in Ukrainian insurance companies.

Keywords: insurance company, financial security, management, insurance market, insurance.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання чужих ідей, результатів і текстів наукових досліджень мають посилання на відповідне джерело.

_____ А.Ю. Мартинюк